חזר והוגה ונשלם בס"ד עש"ק בא תשפו

מסכת בבא מציעא פרק א

הלכה א משנה שנים אוחזין בטלית, זה אומר אני מצאתיה, וזה אומר אני מצאתיה, זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי. זה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, ויחלוקו.

זה אומר כולה שלי, וזה אומר חצייה שלי, האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים, והאומר חצייה שלי, ישבע שאין לו בה פחות מרביע, זה נוטל שלשה חלקים וזה נוטל רביע:

גמרא תני: אדם שאמר לחבירו תן לי מנה שאתה חייב לי, אמר לו לא היו דברים מעולם, הלך והביא עדים שחייב לו חמשים זוז. רבי חייה רבה אמר: הודיית עדים כהודיית פיו, וישבע על השאר. רבי יוחנן אמר: אין הודיית עדים כהודיית פיו שישבע על השאר. אמר רבי לא, משנים אוחזין בטלית דרבי חייה רובה. מכיון שתפוש בחצייה לא כמי שהביא עדים שחצייה שלו?! ותימר נשבע ונוטל! אוף הדא דמייא לה. אמר רבי יוחנן אם מזו, שבועת תקנה היא.

רבה בר ממל ורב עמרם סלקון להן דרב בניי עלו לביהמ"ד של רב בניי [הרב משה עסיס שליט"א], ואמרו ליה: אין מוסרין שבועה לחשוד ודלא כר"ח אמר להו אפילו לשון שבועה אין מוסרין לו. כדמפרש כיצד נשבע? רב הונא אמר שבועה שיש לי בה ואין לי בה פחות מחצייה.

ותני: שנים שהיו תופסין בשטר, זה אומר שלי ואבד ממני, וזה אומר שלי הוא שפרעתיך לך, יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי.לא חיישינן לפרעון רבן שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו. חייש לפרעון

אמר רבי לעזר הכל הולך אחר התפוס בעדים. אמר רב חסדא אין שמעותוניה כשתדייק בו אתיית כרבי שמעון. וכשהלווה תפוס בו --פטור לגמרי

זה אומר כולה שלי וזה אומר שלישה שלי. האומר כולה שלי, ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים. והאומר שלישה שלי, ישבע שאין לו בה פחות משתות. כללו של דבר אינו נשבע אלא על חצי שהודה:

הלכה ב משנה היו שנים רוכבין על גבי בהמה או שהיה אחד רכוב ואחד מהלך, זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי. זה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצייה, ויחלוקו.

בזמן שהן מודין או שיש להן עדים חולקין שלא בשבועה:

גמרא אמר רב הונא תניי תמן: אשה שהיתה רכובה על גבי בהמה, ושנים מנהיגין אותה ואומרה: אילו עבדי והחמור והמשאוי שלי. וזה אומר: זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי. וזה אומר: זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי. צריכה גט משניהם וצריכה לשחרר את שניהן. ושניהן משחררין זה את זה. בחמור ובמשאוי, שלשתן שוין:

הלכה ג משנה היה רכוב על הבהמה, וראה את המציאה ואמר לחבירו תנייה לי! ונטלה, ואמר אני זכיתי בה! זכה בה.

אם משנתנה לו, אמר אני זכיתי בה בתחילה, לא אמר כלום:

גמרא אמר רבי יצחק הדא הילכתא לית שמע מינה כלום. לא מראשה ולא מסיפה. היה רכוב על גבי בהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו תנייה לי, נטלה ואמר אני זכיתי בה, זכה בה. אילו אמר זכה לי זכה. הוי לית שמע מינה כלום לא מרישא ולא מסיפא:

מרישא יש לדייק: טעמא דאמר תנה, הא זכה, א"י לחזור.
מסיפא דייק איפכא: טעמא דנתנו לו, הל"ה, יכול לחזור

הלכה ד משנה ראה את המציאה ונפל לו עליה, ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה זכה בה.

ראה אותן רצין אחר המציאה, אחר צבי שבור, אחר גוזלות שלא פרחו, ואמר זכת לי שדי, זכת לו. היה צבי רץ כדרכו או שהיו הגוזלות מפריחין, ואמר זכת לי שדי, לא אמר כלום:

גמרא ריש לקיש אמר אבא כהן ברדלייה: אדם זכה במציאה בתוך ד' אמות שלו. ר' יוחנן אמר והוא שתפול לתוך ידו.

מתניתא פליגא על ריש לקיש: נטל מקצת הפיאה וזרק בשאר זרק המקצת ע"ג השאר ...כדיי לזכות

אין לו בה כלום. אמר, תיפתר בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. ומור דבתרה נפל עליה ופרס טליתו עליה, מעבירין אותו ממנה. עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. והתני רבי חייה שניהם שהיו מתכתשין בעומר ובא עני וחטפו מלפניהן זכה בו. עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי. והתנינן ראה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה זכה בה. עוד היא בשלא אמר יזכו לי בד' אמות שלי.

והתנינן קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת. מחצה למחצה מגורשת ואינה מגורשת.

וכן לעניין החוב.... אלמא ל"ב ד"א! חזקיה אמר בשכר הליבלר היא מתניתא. זרק לה גט, והיה קרוב לה ונאבד, היא חייבת לשלם שכר הלבלר [שהרי נתגרשה]. קרוב לו—הוא משלם

התיבון והכתיב ואני בעוניי הכינותי וגו' והיכי, אם בנתונין בתוך ידו עשיר הוא! אי בשאינן נתונין לתוך ידו, יש אדם מקדיש דבר שאינו שלו?! הוי אומר בנתונין בתוך ד' אמות שלו. דוד הקדיש הכסף שהיה מצוי בתוך ד"א שלו ראשון ראשון

אמר רבי אבין מהו בעוניי? שאין עשירות לפני מי שאמר והיה העולם. דבר אחר: שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים.

תני: האומר יזכה לי ביתי במציאה שנפלה לתוכה, לא אמר כלום. יצא שם למציאתו דבריו קיימין.

כהדא: אריסיה דרבי בא בר זמינא סליק לדיקלא אשכח גוזלין ונסתון. מצא האריס גוזלין ולקחם מאת רבי בא בר זמינא לעצמו אזל האריס שאיל לרב, לא א"ל כלום. אזל חזר, החזיר הגוזלות אמר רבי בא בר מינא, קשייא לן הויתא חזר, ותייתר ממציאתו: קשה עלי החזרה יותר מהמציאה.....

הלכה ה משנה מציאת בנו ובתו הקטנים, ועבדו ושפחתו הכנענים, ומציאת אשתו, הרי אילו שלו.

מציאת בנו ובתו הגדולים, ועבדו ושפחתו העברים, מציאת אשתו שגירשה אע"פ שלא נתן לה כתובתה, הרי אילו שלהן:

גמרא א"ר יוחנן בשאינן טפולין לאביהן, אבל אם היו טפולין לאביהן סמוך על שולחן אביו מציאתן שלו.

ריש לקיש אמר אין אדם זוכה לחבירו במציאה.=המגביה מציאה לחבירו ל"ק חבירו א"ר לא, לא

דמר ר"ל אכן, אלא דקשיא ליה על הדא דתני ר' הושעיה: השוכר את הפועל לעשות בכל מלאכה, מציאתו לבעל הבית. אמר ר"ל אדם שיש בו רשות לחזור בו, תהא מציאתו לרבו?!

מה בין עבדו ושפחתו העברים, לעבדו ושפחתו הכנענים? א"ר יוחנן עבדו ושפחתו העברים הואיל ואינו רשאי לשנותו ממלאכתן,כגון מלאכות בזויות מציאתו לעצמו, עבדו ושפחתו הכנענים הואיל ורשאי לשנותן ממלאכתן, מציאתן לרבן. התיבון הרי אשתו שאינו רשאי לשנות ממלאכתה ומציאתה שלו. [דתנינן תמן כופה לעשות בצמר ואינו כופה לעשות בדבר אחר] א"ר בא בר זמינא ורבי יסא בשם רבי יוחנן טעם אחר באשה. מה טעם אחר באשה? רבי חגיי אמר מפני הקטטה. רבי ייסה אומר שלא תהא מברחת נכסיי בעלה ואומרת מציא' הוא. התיבון בעדים?אים מצאה מציאה בעדים, תהא שלה!לא אסרו זה אלא מפני זה=לא פלוג

מציאת אשתו שגירשה. רבי יוסנא בשם רבי אחא : אדם שגירש אשתו ולא נתן לה כתובתה, חייב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה אחרונה.

א"ר יוסי מתניתא אמרה כן: מציאת אשתו שגירשה ועלה מפרש ר' הושעיא.. א"ר הושעיה שלא תאמר הואיל וחייב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה האחרונה תהא מציאתה שלו, לפום כן צריך מתניתא:

הלכה ו משנה מצא שטרי חוב, אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר, אם אין בהן אחריות נכסים, יחזור, מפני שאין בין דין נפרעין מהן ולא יבא לידי פסידא **דברי רבי מאיר.**

וחכ"א: בין כך ובין כך לא יחזיר, מפני שבית דין נפרעין מהן:

גמרא תני בשם רבי מאיר: שטר שאין בו אחריות נכסים אינו גובה מנכסין בני . על דעתיה דרבי מאיר לאי זה דבר הוא מחזיר? לצור על פי צלוחיתו.

רב אמר יורש כמשועבד. כשם שמלוה בעדים אינה נגבית ממשועבדין, כך אינה נגבית מן היורשין.

שמואל אמר דאיקני נכסים שקנה אחר ההלוואה, לא גבי אפילו במלווה בשטר אינו גובה ממשועבדין. הא מבני חרי גבי. הכא את מר גובה והכא את מר אינו גובה! נימא כיון דלא גבי ממשעבדי, לא גבי נמי מבני חרי [שיטת ר"מ!] ומתרץ..לא דמי מי ששיעבד מקצת, למי שלא שיעבד כל עיקר =שטר שאין בו אחריות נכסים--אינו גובה בו אף מבני חרי אבל מה שבטל השטר לעניין דאיקני--לא נתבטל כולו.

א"ר לעזר שאני אומר כתב ללוות ולא לווה. על כן לא יחזיר

א"ר לעזר אם היה הלווה מודה, הרי זה יחזיר. לקנוניא ל"ח

א"ר לעזר אם הוחזק השטר ביד המלוה, הרי זה יחזיר. לפרעון ל"ח

ותליתהון מתברן. יש קושיא על שלשתן

אם אין בהן אחריות נכסים יחזיר מפני שאין בי"ד נפרעין מהן, דברי ר"מ. אלמא ל"ח לכתב ללוות ולא לווה

מפני שאין בי"ד נפרעין מהן, אבל אם בי"ד נפרעין מהן לא יחזיר אלמא לא מהני הודאת לווה

תני: מצא גט וכתובה הרי זה יחזיר לאשה. כתובה היא חזקה. ולא מהני הוחזק ביד מלווה!

וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא יחזיר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מפני קינוניא.

רבי יסא בשם רבי יוחנן אם היה זמנו יוצא לבו ביום יחזיר: ל"ח לפרעון בו ביום

הלכה ז משנה מצא גיטי נשים, ושיחרורי עבדים, דייתיקי, מתנה, ושוברין, הרי זה לא יחזיר. שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנן:

גמרא שטר שלוה בו ופרעו, לא יחזיר ויגבה בו, מפני מירע כוחן של לקוחות.=כבר נמחל שעבודו ר' יסא בשם ר' יוחנן ואפילו לבו ביום.

רבי זירא בעא קומי ר' יסא הכא את מר אפילו לבו ביום, והכא את מר לעיל אם זמנו יוצא לבו ביום, יחזיר. אמר ליה אדם מצוי ללות ולפרוע לבו ביום, ואין אדם עשוי לפרוע וללות בו ביום. כ וודאי "אפשר" שילווה ויפרע, (ובכה"ג איירי ריו"ח), אבל לא "חיישינן" להכי, ולפיכך יחזיר

ר' חגיי בעא קומי רבי יסא, הוא הזמן והן העדים והוא המלוה, מהו מפני מרע כוחן של לקוחות.למה לא יגבה ממשעבדי כשמוסרו שוב למלווה באותו היום? אמר ליה בשלא נשתעבדו נכסים, ="כבר נמחל שעבודו" ויש אומרים בשלא חתמו העדים על אותה המלוה:

הלכה ח משנה מצא איגרות שום, ואיגרות מזון, ושטרי חליצה ומיאונין, ושטרי בירורין, וכל מעשה בית דין הרי זה יחזיר.

מצא בחפיסה או בגלוסקמא תכריך של שטרות או אגודה של שטרות, הרי זה יחזיר. וכמה היא אגודה של שטרות? שלשה קשורין זה בזה.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: אחד לווה משלשה, יחזיר ללוה. שלשה לווין מאחד, יחזיר למלוה.

מצא שטר בין שטרותיו ואין ידוע מה טיבו, יהא מונח עד שיבא אליהו. אם יש עמהן סימפון, יעשה מה שבסימפון:

רב ירמיה בשם רב: אם היה אישור הדיינין הרי זה יחזיר. אגיטי נשים קאי

ר' חמא אבוי דרבי הושעיה אמר: אשלי דיינין שבגליות, גזלי דיינין שבארץ ישראל.דיינים ה"חזקים" שבבבל, הם "גוזלות" בא"י!

רב המנונא אמר: נכתבה אונו שטר הלוואה באחד בניסן, ניתן הכסף בעשרה בניסן. צריכין לכתוב אע"פ שכתבנו כתב באחד בניסן, כן נגמר שיתן הכסף בעשרה בניסן. דאל"ה הוה מוקדם

רב ירמיה בשם רב: סימפון שובר שיוצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי המלוה, פסול. אני אומר מתעסק היה בשטרותיו. הא מתחת ידי אחר כשר. רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל לעולם אין סימפון כשר עד שיצא מתחת ידי הלוה, בכתב ידי המלוה. והתניא שלא פיקדנו אבא, ושלא אמר לנו אבא, ושלא מצינו שטר בין שטרותיו ששטר זה פרוע. הא אם נמצא פרוע.אלמא שובר ברשות מלווה מהני! מאי כדון? אמר ר' יוסי בי ר' בון תיפתר כגון הדא דייתיקי, שטר צוואה שאין אדם מצוי לפגם דייתיקי שלו:

In this paper we will discuss Shnayim Ochazin betalis if we have three people A B C A kulo shlee B chetzyo C shlishis shelee

A says he alone picked it up B says i picked it up together with A, C says we [A B and myself] picked it up together

then we say: 1/2 everyone agrees belongs to A

the part that is from 1/2 until 1/3 , only A and B are arguing over that part. the last third EVERybody is arguing over it. so the final Psak: 1/2 goes to A. from 1/2 till 1/3 [that is 1/6] since A and B are arguing over it---we split it [so A gets 1/12 and B 1/12] the final 1/3, ALL three are arguing over it, so everyone gets 1/9.

finally :

A gets 1/2+ 1/12 +1/9 B gets 1/12 + 1/9 C gets 1/9

if you continue this process for four people you shall find

A 1/2+ 1/12 + 1/36 + 1/16

B 1/12 +1/36 +1/16

C 1/36+1/16

D 1/16

five ppl

A 1/2 + 1/12 + 1/36 + 1/120 + 1/25

B ----“””

C--------------”””””””””””””””””””””””””””””””””

D-----------------------”””””””””””””””””””””

E---””””””””””””

you can see that the denominator of every successive term is [1/ [2*3]] * [1/2]

then [1/[3*4]] * [1/3]

then [1/[4*5]] *[1/4]

the last term is always [1/n]^2 [where n is the number of people]

or more compact for a large n [say 10] we have the denominator terms for A :
2*1*1 3*2*2 4*3*3 5*4*4 6*5*5 7*6*6 8*7*7 9*8*8 10*9*9 10*10
we can easily see that A's portion keep on shrinking as more ppl come in
take for example if there are only nine ppl then after 9*8*8 comes 9*9 or 1/81 however now that we have ten ppl we have 1/810 +1/100 that is LESS than 1/81

we can find a number that is the limit of adding all the fractions
let's rewrite it as : 1/2 + [1/4 - 1/6] + [1/9-1/12] + [1/16-1/20] + [1/25- 1/30] &&

this && is simply taking [1/2-1/3] / 2 [as we said that this portion is argued by two ppl]

then [1/3 - 1/4] /3 [this portion is argued by 3 ppl] and so on

Now we can further write it as 1/4 + 1/9 + 1/16 + 1/25 etc.

that is the sum of the reciprocal of the squares this is called the "basel problem" and is: pi^2/ 6 minus 1 &&&

also we can add 1/6+1/12+1/20+1/30 &&&& etc. -- and then subtract this sum from &&&
we can easily see that this &&&& sum add up to 1/2
here is how: rewrite it as [1/2-1/3]+ [1/3-1/4] +[1/4-1/5] then break up the parentheses you get everything canceling out besides 1/2
so we finally have: pi ^2 /6 minus [1 +1/2] as n approaches infinity [that's why we ignore the final term 1/n^2] with a calculator we get .144934067 this is the amount of the Talis A gets as n approaches infinity

מסכת בבא מציעא פרק ב

הלכה א משנה אילו מציאות שלו ואילו שחיי' להכריז. אילו מציאות שלו: מצא פירות מפוזרין, מעות מפוזרות, כריכות ברשות הרבים, ועיגולי דבילה, וככרות של נחתום, מחרוזות של דגים, וחתיכות של בשר, וגיזי צמר הבאות ממדינתן, לאפוקי מבית האומן **ואניצי פשתן, ולשונות של ארגמן, הרי אילו שלו:**

גמרא מניין לייאוש בעלין מן התורה? רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק: כן תעשה לחמורו וגו' את שאבוד לו ומצוי לך את חייב להכריז, ואת שאינו אבוד לו ומצוי לך אין את חייב להכריז. יצא ייאוש בעלים שאבוד ממנו ומכל אדם. וס"ל דייאוש דמי לשטפה נהר [בבבלי לא נזכר]

תני: מצא כריכות בר"ה אינו חייב להכריז,דליכא סימן מקום דמתגלגל ברשות היחיד חייב להכריז. אלומות בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד חייב להכריז.

עיגולי דבילה. הדא דתימא באילון עיגולייא זעירייא, ברם באילין רברבייא דאתיין מבצרה, חייב להכריז משום סימני מקום. כמו אלומות

חתיכות של בשר ובתוכן כבד אחת או כוליה אחת חייב להכריז.

מחרוזות של דגים ובתוכן ירק אחד או לכיס מין דג חשוב אחד חייב להכריז:

הלכה ב משנה רבי יהודה אומר: כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז. כיצד? מצא עיגול ובתוכו חרס, ככר ובתוכו מעות

ר' שמעון בן אלעזר אומר: כל כלי אנפוריא אינו חייב להכריז

גמרא תני: במשוקע בו. הכא את מר במשוקע בו, וכא את מר בנתון בו דרך הינוח! הן דתימר במשוקע בו, ברשות הרבי'. והן דתימר בנתון בו דרך הינוח, ברשות היחיד. נתון בו דרך הינוח ברה"ר, אני אומר דרך נפילה נפלה עליו.

רבי שמעון בן אלעזר אומר כלי אנפוריא אינו חייב להכריז. אמרה ר' יוחנן ותני לה ואילו הן: כגון בדי מחטין וצינוריות ומחרוזות של קרדומות.

אמוריה דרב יצחק בר טבליי אשכח עזיל כריך במקטורה מטווה כרוך ע"ג גלימא אתא גבי רבי יצחק ואורי ליה כהדא דרבי שמעון בן אלעזר דמתניתין.

אמוריה דר' יוחנן אשכח עזיל כריך במקטורה אתא לגבי רבי יוחנן א"ל הן אשכחתיניה? בסימטא? בפלטיא? די בעי מיפתרינה כהדא דר' שמעון בן אלעזר דסבר פלטיא הרי אלו שלו [ראב"ש דב ר י י תא הובא בבבלי]

הלכה ג משנה ואילו חייב להכריז: מצא פירות בכלי, או כלי כמות שהוא, מעות בכיס, או כיס כמות שהוא, ציבורי פירות, וציבורי מעות, שלשה מטביעות זה על גבי זה, כריכות ברשות היחיד, וככרות של בעל הבית, וגיזי צמר הלקוחות מבית האומן, כדי יין וכדי שמן, חייב להכריז:

גמרא רב יהודה אומר שלשה מטביעות של שלשה מלכים. אמר רבי לעזר ואפילו שלשתן של מלך אחד ועשויין גודלין.כמגדל של שלשה מלכים ואינן עשויין גודלין, או אפילו שלשתן של מלך אחד ועשויין גודלין.

א"ר יוחנן: אין הוה כגון אהן חצובה חייב להכריז. ואין הוי כגון אהן קרפיפא של שלשה בני אדם, שנפל סמוך לקרפיפות של שלשה בני אדם מכיון דלא ידע למאן מחזרה אין חייב להכריז. עיין בבלי דמייאש לגמרי אמר רבי יוסי את שמע מינה, בר נש הוה מהלך חורי רבי חלפתא, נפל מינייהושני אנשים הולכים עים ר' חלפתא—אפ"ה מייאשי, דא"י לחשוד חבירו, שמא "ר' חלפתא...גנבו..." חד דינר, מכיון דלא ידע למאן מחזרה אינו חייב להכריז.

שמעון בר ווה הוה מהלך חורי ר' לעזר נפל מיניה דינר, אושטיה ליה שמעון בר ווה. א"ל כבר נתייאשתי מיניה. אמרי, לא איתכוין ר' לעזר אלא לזכוייה לרבי שמעון בר ווה בגין דהוה אינש מסכן:

הלכה ד משנה מצא אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקושרין, או בשבילין שבשדות, הרי זה לא יגע בהן.

מצא כלי באשפות, אם מכוסה לא יגע בו, ואם מגולה נוטל ומכריז.

מצא בגל או בכותל ישן, הרי אילו שלו. מצא בכותל חדש, מחציו ולחוץ שלו, מחציו ולפנים של בעל הבית.

אם היה משכירו לאחרים אפילו מצא בתוך הבית, הרי אילו שלו: דמיקרי רבים מצויין, ומתייאש הבעלים

גמרא רב יהודה אמר: ובלבד גוזלות מקושרין בכנפיהן. ר' בא בר זבדא אשכח חמר מכסי בחפיסה, ונסתיה.מצא חמור מכוסה בשק, ולקחו—לא עשה טוב, כי אין בו סימן ו"ספק הינוח לא יטול" אזל שאל לרב, א"ל: לא עבדת טבות. א"ל: חזריה? א"ל: לא! דנימא, אתא מריה בעי ליה, ולא אשכחיה ואיתייאש מיניה.

תני: מצא באשפה חייב להכריז שדרך האשפה להיטלטל.להתפנות, ויבא לידי הפסד אים יניחנו שם מצא בגל ובכותל ישן הרי אילו שלו. שאני אומר של אמוריים היו. תני מצא בין פסים לפסים שני שורות של אבנים זו לפנים מזו, ומצא שם. מן האגף ולפנים כלפנים, מן האגף ולחוץ כלחוץ. אם היה מפולש לפנים איזה חור בכותל אפילו מחציו לחוץ הרי אילו של בעל הבית. אם היה מפולש לחוץ, אפילו מחציו ולפנים הרי אילו של מוצאיהן.

היה משכירן לאחרים אפילו מצא בתוך הבית הרי אילו שלו. אית תני תניי חייב להכריז. א"ר ירמיה בפונדק איתפלגון, אבל בחצר כל עמא מודו שחייב להכריז. א"ר יוסי בחצר איתפלגון, אבל בפונדק דמצויין המון רב כל עמא מודו שהוא של מוצאו:

הלכה ה משנה מצא בחנות הרי אילו שלו. בין התיבה לחנוני הרי הוא של חנוני.

לפני השולחני הרי הוא שלו. בין הכסא ולשולחני הרי הוא של שולחני.

לקח פירות מחבירו או ששולח לו חבירו פירות ומצא בתוכו מעות, הרי אילו שלודאין בו סימן. **ואם היו צרורין נוטל ומכריז.**

אף השמלה היתה בכלל כל אילו ולמה יצאת? להקיש אליה: אלא מה השמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין, אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז:

גמרא אמר רבי לעזר כיני מתניתא: על גבי כסא שלו, ע"ג תיבה שלו.

שמעון בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנאמוכר פשתן אמרין ליה תלמידוי, רבי! ארפי מינך הרף ממנו ואנחנו לוקחים לך חמור להשתכר ממנה ואנן זבנין לך חדא חמר ולית את לעי סוגין. ואזלון זבנון ליה חדא חמר מחד סירקאי סוחר ערבי ותלי

ביה חדא מרגלי. אתון לגביה, אמרין ליה מן כדון מעכשיו אין אתה צריך לעמול עוד לית את צריך לעי תובן. אמר לון למה? אמרין ליה זבנינן לך חד חמר מחד סירקיי ותלי ביה חדא מרגלי. אמר לון וידע בה מרה? אמרין ליה, לא! א"ל לון, איזל חזר! לך החזירו! לא כן אמר רב הונא ביבי בר גוזלון בשם רב, התיבון קומי רבי, אפילו כמאן דמר גזילו של עכו"ם אסור, כל עמא מודיי שאבידתו מותרת! מה אתון סברין, שמעון בן שטח ברברין הוה.barbarian בעי הוה שמעון בן שטח משמע בריך אלההון דיהודאי, מאגר כל הדין עלמא.מכל שכר שיש בעולם

ויידא אמרה דא: רבי חנינה משתעי הדין עובדא: רבנין סבייא זבנין חד כרי דחיטין מאילין דאיסרטוס,money lender ואשכחון ביה חדא צררא דדינרי וחזרוניה להון, אמרין בריך אלההון יהודאי.

אבא אושעיה איש טורייא מצא איזה דבר ורצה להחזירה אמרה: אהין, להןאיזה אשה גוייה אמרה לו: זה למה לי? ומה חשוב לי? ולמה תטריח עצמך להחזיר! לי? אהן מהו חשוב עלי? אית לי טבין מיניה! אית לי סוגין מיניה! א"ל אורייתא גזרת דנחזור. אמר, בריך אלההון דיהודאי.

ר' שמואל בר סוסרטיי סלק לרומי, אובדת מלכתא דילנית דידה bracelet ואשכחיה. אפקת כרוז במדינתא מאן דמחזר לה בגו שלשים יומין יסב אכן ואכן.יקח כך וכך בתר שלשים יומין איתרים רישיה.אם יחזירנו לאחר ל יום יקחו את ראשו! לא חזריה גו שלשים יומין. בתר שלשים יומין חזריה, אמרה ליה, לא היית במדינתא? אמר לה, אין. אמרה ליה, ולא שמעת קלא דכרוזא? אמר לה, אין. אמרה ליה ומה מר? אמר לה מאן דמחזר לה גו שלשים יומין יסב אכן ואכן בתר שלשי' יומין יתרים רישיה. אמרה ליה ולמה לא חזרתוניה גו שלשים יומין? אמר לה דלא תימרון בגין דחלתיך עבדית, אלא בגין דחלתיה דרחמנא! אמרה לי' בריך אלהון דיהודאי.

אלכסנדרוס מקדון סליק גבי מלכא קצייא, חמא ליה דהב סגין, כסף סגין. א"ל לא דהבך ולא כספך אנא צריך. לא אתית אלא מיחמי פרוכסין your practice דידכון היך אתון יהבין היך אתון דיינין. עד דו עסוק עימיה, אתא בר נש חד דאין עם חבריה דזבן חדא חקלא וחספתה לקח קרקע וחרשו ומצא בו אוצר ואשכחון בה סימא דדינרי. אהן דזבין הוה מר: קיקילתאקרקע שממה זבנית, סימא לא זבנית! אהן דזבין הוה מר: קיקילת' וכל דאית בה זבינית! עד דאינון עסיקין דין עם דין. אמר מלכא לחד מינייהו אית לך בר דכר? א"ל אין. אמר לחבריה אית לך ברת נוקבה? א"ל אין. אמר לון" אסבון דין לדין, וסימא יהוי לתרויהון! שרי גחיך התחיל אלכ' לצחוק אמר ליה: למה את גחיך, לא דנית טבאות?! א"ל: אילו הוה הדין דינא גבכון היך הויתון דנין? א"ל: קטלין דין ודין, וסימא עלת למלכא. א"ל: כל הכי אתון רחמין דהב סוגי!כ"כ אתם אוהבים זהב! עבד ליה אריסטון אפיק קומיי קופד בשר של זהב דדהב תרנגולין דדהב. א"ל דהב אנא אכיל?! א"ל: תיפח רוחיה דההוא גברא דהב לית אתון אכלין, ולמה אתון רחמין דהב סוגין! א"ל: דנחא עליכון שמשא?השמש זורח עליכם? א"ל אין! נחית עליכון מיטרא? א"ל אין! א"ל דילמא אית גביכון בעיר דקיק? בהמה דקה א"ל אין! תיפח רוחיה דההוא גברא לית אתון חיין אלא בזכות בעירא דקיקא, דכתיב אדם ובהמה תושיע ה'!

הלכה ו משנה עד אימתי חייב להכריז? עד כדי שידעו בו שכנים, דברי ר"מ. רבי יהודה אומר: שלשה רגלים, ואחר רגל האחרון שבעת ימים, כדי שילך לביתו שלשה, ויחזור שלשה, ויכריז יום א':

גמרא תני: בראשונה היו מכריזין שלשה רגלים ואחר רגל האחרון שבעת ימים, כדי שילך

שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד. משחרב בית המקדש, התקינו שיהו מכריזין שלשה ימים. מן הסכנה ואילך התקינו שיהא מודיע לקרוביו ולשכיניו ודייו:

הלכה ז משנה אמר את האבידה ולא אמר את סימניה, הרי זה לא יתן. הרמאי, אע"פ שאמר את סימניה, הרי זה לא יתן לו, שנאמר עד דרוש אחיך אותו, עד שתדרוש את אחיך אם רמאי הוא ואם אינו רמאי:

גמרא איזהו רמאי? עבד גרמיה מחזר מציאן "עושה עצמו מחזיר מציאות" ועבד חדא רבה וטבא. היך הוא עביד רבה וטבא? חמי ליה בירייתא מחזר מציאן ומפקידין גביה, והוא נסיב כולא ואזיל ליה. ואית דמרין אזיל לכנישתא הולך לבית הכנסת ושומע סימניו (מן האיש המתאונן שאבד זה וכך סימניו....), ובביה"ן אחר כבר "יודע" הסימן. ושמע סימנין, ואזל לכנישתא חורי ואמר סימנא ונסב ליה:

הלכה ח משנה כל דבר שהוא עושה ואוכל, יעשה ויאכל. ודבר שאינו עושה ואוכל, ימכור. שנאמר והשבותו לו. ראה היאך תשיבנו לו.

מה יהא בדמים? רבי טרפון אומר ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו חייב באחריותן. רבי עקיבה אומר לא ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן:

גמרא תני שלא יאכל עגל לעגלים, וסייח לסייחין, ותרנגול לתרנגולין. עובדא הוה בחד בר נש דאשכח חמשה עגלין והוה מזבין ומוכלינון עד דקמון על חד.

רב יהודה בשם רב: הלכה כרבי טרפון [בדבר שיש בו סימן] רבי בא ורב יהודה בשם רב, מעשה היה והורה רבי כרבי טרפון [בדבר שיש בו סימן]###

רב יהודה אמר: תלמידי חכמים אין צריך ליתן סימן.

אמר רב הונא הכל מודין שאם היה צרור מעות לא יגע בהן.מכיון שלא טרח בהן יהודה ברבי עאל לכנישתא שבק סנדלוי ואזלין. אמר אילו לא אזלית לכנישתא לא אזלון סנדליי! אם לא הלכתי לכנסת--לא היו גוזלין סנדליי!

רבי יוסי היה יתיב מתני, ועל מיתא. מן דקם לא אמר ליה כלום, ומן דיתיב ליה לא א"ל כלום:היה יושב ושונה, ונכנס מת. כהן שקם ויצא (מחמת טו') לא הגיב, ומי שנשאר יושב לא הגיב

הלכה ט משנה מצא ספרים, קורא בהן אחת לשלשים יום, ואם אינו יודע לקרות, גוללן. אבל לא ילמד בהן בתחילה. ולא יקרא אחר עמו.

מצא כסות, מנערה אחת לשלשים יום, ושוטחה לצורכה, אבל לא לכבודו.

כלי כסף וכלי נחושת, משתמש בהן לצורכן, אבל לא לשוחקן.

כלי זהב וכלי זכוכית, לא יגע בהן עד שיבוא אליהו.

מצא שק או קופה, אם אין דרכו ליטול הרי זה לא יטול:

גמרא תני: מצא ספרים, קורא בהן אחת לשלשים יום. אם אינו יודע לקרות, גוללן. ולא יקרא פרשה וישנה. ולא יקרא פרשה ויתרגם. ולא יפתח בו יותר משלשה דפין. ולא יקראו בו שלשה בכרך אחד. במה דברים אמורים? בחדשים אבל בישנים שנים עשר חדש. כלי כסף, משתמש בהן בצוננין אבל לא בחמין מפני שמשחירן. כלי נחושת משתמש בהן בחמין אבל לא על ידי האור מפני שמפחיתן. מגריפות

וקרדומות משתמש בהן ברך אבל לא בקשה. מגריפה מקבל בה את הטיט ומדיחה ומניחה במקומה. קורדום מבקע בו עצים אבל לא צינים ועצי זית. כשם שאת אומר במוצא כך אתה אומר במפקיד. והמפקיד כסות אצל חבירו מנערה אחת לשלשים יום ואם היתה מרובה גובה שכרו ממנה:

הלכה י *משנה* אי זו היא אבידה? מצא חמור ופרה רועין בדרך, אין זו אבידה. חמור וכליו הפוכין, ופרה רצה בין הכרמים, הרי זה אבידה.

החזירה וברחה, החזירה וברחה, אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב שנא' השב תשיבם

היה בטל מן הסלע לא יאמר לו תן לי סלע! אלא נותן לו שכרו כפועל בטל. אם יש שם ב"ד מתנה עמו בפני ב"ד, אין שם לפני מי יתנה? שלו קודם!

מצאה ברפת אינו חייב בה. ברשות הרבים חייב בה. היתה בין הקברות אל יטמא לו.

אם אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזיר הרי זה לא ישמע לו.

פירק וטען פירק וטען אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאמר עזוב תעזוב. הלך וישב לו אמר לו: הואיל עליך מצוה אם רציתה לפרוק פרוק! פטור. שנאמר עמו. היה חולה או זקן חייב. מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לטעון. ר"ש אומר אף לטעון. ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יותר ממשואו אין זקוק לו, שנאמר תחת משאו, משאוי שהוא יכול לעמוד בו:

גמרא בכל אתר את מר מצות עשה קודמת למצות לא תעשה וכא את אמר אין מצות עשה קודמת למצות לא תעשה. שנייא היא שהוא ואביו חייבין בכבוד המקום.

תני רובץ ולא רבצן ,וחזר תני פורק עמו אפילו מאה פעמים ביום! הן דתימר רובץ ולא רבצן, בההוא דמפיל גרמיה. והן דתימר פורק עמו אפילו מאה פעמים בההוא דאניס.

כי תפגע. יכול פגיעה ממש? ת"ל כי תראה. אי כי תראה יכול אפילו רחוק מאה מיל? תלמוד לומר כי תפגע. הא כיצד? שיערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל וזהו ריס.

עזוב תעזוב זו פריקה הקם תקים זו טעינה. מכאן היה רבי שמעון בן יוחי אומר: כשם שפורקו מן התורה כך טוענו מן התורה. חמר ישראל ומשאוי של עכו"ם, דברי הכל פורק וטוען. חמר עכו"ם ומשאוי של ישראל, כדברי חכמים פורק ולא טוען, כדברי ר' שמעון לא פורק ולא טוען: ר"ש ס"ל פריקה וטעינה שתיהן מה"ת מפני צערא דחמר, אבל צער בהמה לית ליה. לרבנן, פריקה מה"ת משום צעב"ח, אבל טעינה מד"ס משום צערא דחמר.

הלכה יא *משנה* אבידתו ואבידת אביו, שלו קודמת. אבידתו ואבידת רבו, שלו קודמת. אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת לשל אביו, שאביו הביאו לחיי העה"ז ורבו שלימדו חכמה הביאו לחיי העה"ב. אם היה אביו שקול כנגד רבו, אבידת אביו קודמת. היה אביו ורבו נושאין משאוי, מניח את של רבו ואח"כ מניח את של אביו. היה אביו ורבו בבית השבי, פודה את רבו ואח"כ פודה את אביו. אבל אם היה אביו תלמיד חכם, פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו:

גמרא תני: אי זהו רבו שלימדו חכמה? כל שפתח לו תחילה דברי ר' מאיר. רבי יודן אומר כל שרוב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר: כל

שהאיר עיניו במשנתו. רב- כרבי מאיר. ורבי יוחנן- כרבי יודה .שמואל- כר' יוסי.

רב כרבי מאיר: חד בר נש פתח פומיה דרב ושמע דדמך, ובזע עלוי.

ר' יוחנן כרבי יודה: רבי יוחנן הוה סליק מטיבריה לציפורי חמא חד בר נש נחת מן תמן, א"ל מה קלא במדינתא? א"ל חד רבן דמך, וכל עמא פריין מיטפלא ביה. רב אחד נפטר וכל העולם רצין להיטפל בו ידע ר' יוחנן דהוא רבי חנינא. שלח ואייתי מאנין טבין דשובתא, ובזעון. ולא כן תני כל קרע שאינו של בהלה אינו קרע! רבי יוחנן בעה מיעבד דרבה, ומוקריתיה. ולא ידעין אין משום דהוא רביה אין משום שמועות הרעות.

איבעי' להו, לר' יהודה, רוב תלמוד כ ו ל ו או רוב כל תלמוד ותלמוד?.. ר' חנינא הוה מסתמיך בדרבי חייה בר ווא בציפורי, חמא כל עמא פריי, א"ל: למה כולי עלמא פריי? א"ל, רבי יוחנן יתיב דריש בבי מדרשא דרבי בנייה וכל עמא פריי מישמעיניה. אמר ר חנינא בריך רחמנא דחמי לי פורין שראיתי "פירות" עד דאנא בחיים. ובאגדתא פשטית ליה חוץ ממשלי וקהלת. הדא אמרה כל תלמוד ותלמוד. אף שלמד אתו רק אגדה, חייב לקרוע ("רוב תלמודו" ממנו)

שמואל כר' יוסי: אמר, חד בר נש אסבר לשמואל בשני מפתיחות אחד יורד לאמת בית השיחי ואחד פותח כיון.משנה במסכת תמיד שהיה מוריד ידו עד שיחיו היה פותח. ושמע דדמך, ובזע עלויקרע עליו, אלמא כר' יוסי ס"ל

מסכת בבא מציעא פרק ג

הלכה א משנה המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו, שילם ולא רצה לישבע, שהרי אמרו: שומר חנם נשבע ויוצא, נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה, למי הוא משלם? למי שהפקדון אצלו. נשבע ולא רצה לשלם, נמצא הגנב משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה, למי הוא משלם? לבעל הפיקדון:

גמרא מנן תיתי ליה? אם המצא תמצא בידו הגניבה, וכי אין אנו יודעין שאם ימצא הגנב ישלם שניםלמה חזר עליו הכתוב בפרשת שומרים? ומה ת"ל שנים ישלם אם אינו עניין לו תניהו עניין לשלפניו.דמשלם לשומר עצמו

ר' יוסי עאל לפירקא דרבי יודן, אמר קומיה הדא, א"ל אמור דבתרה! נשבע ולא רצה לשלם, נמצא הגנב משלם תשלומי כפל, טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה, למי משלם לבעל הפקדון. וישלם למי שהפקדון אצלו! רבי נסה בשם רבי יונה חיים שנים ישל' למקום שהקרן מהלך שם הכפל מהלך.

רבי יוחנן ורבי לעזר. רבי נסא מוסיף אף רבי יוסי בן חנינה: לא סוף דבר שילם, אלא מכיון שקיבל עליו לשלם כמי ששילם.

אמר משלם אני, חוששין שמא שלח בו יד.וחייב לישבע שאינו ברשותו אמר נשבע אני, וראה אותן שמגלגלין עליו שבועות אחרות, וחזר ואמר משלם אני חוששין.וחייב לישבע על הכל

פליג על הנ"ל א"ר יוסי לא חייבה אותו התורה שבועה להחמיר עליו אלא להקל שאם רצה לשלם ישלם, ואם רצה לישבע ישבע.

היו לו עדים שנגנבה באונס, הדא היא דמר רבי לעזר המוכר קנסיו לאחר, לא עשה כלום. מכיון שאין שום טעם שישלם, הו"ל כ"מוכר קנס בעלמא", ולא קנה השומר היו לו עדים שנגנבה בפשיעה, הרי הוא בכלל "שילם". היה שומר שמסר לשומר ונגנבו או שאבדו אצל השני, ואחר כך נמצאת הגניבה, למי משלם לראשון או לשני או לשניהן?

הלכה ב משנה השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר, ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל משלם לשוכר. א"ר יוסי: כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של זה? אלא תחזור הפרה לבעלים:

גמרא ויש לו רשות להשאיל? ולא כן תני רבי חייה: אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל אלא אם כן נטל רשות מן הבעלים?! רבי לא בשם רבי ינאי והוא שנתן לו להשאיל. וכא והוא שנתן לו רשות לעשות בה אפיטרופא.שייך לכתובות

ר' אבהו שאל, שאלוה בעלים משוכר ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל משלם לשוכר! נמצאו הבעלים משלמים להשוכר! ואין כיני אפילו אכלוה?! א"ר אבינא אכלו, שלהן אכלו....

א"ר יוסי היאך הלה עושה סחורה בפרה של זה אלא תחזור פרה לבעלים:

הלכה ג משנה אמר לשנים: גזלתי את אחד מכם מנה, ואיני יודע אי זה מכם. אביו של

אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואיני יודע אי זה הוא, נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו.

שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר: מאתים שלי, וזה אומר: מאתים שלי, נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו. וכן שני כלים אחד יפה מנה ואחד יפה אלף זוז, זה אומר: יפה שלי, וזה אומר: יפה שלי, נותן את הקטן לאחד מהן, ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשני, והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו. אמר רבי יוסי: א"כ מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו:

גמרא אמר ר' יוסי מתניתא כרע"ק ולא כר"ט. דתנינן תמן: גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל, מניח גזילה ביניהן ומסתלק דברי ר"ט. רע"ק אומר: אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה עד שישלם גזילה לכאו"א. ר' אבהו בשם ר' יוחנן ד"ה היא. כאן בעוררין כאן בשותקין גזל אחד מחמשה איירי כשמוחה ואומר לא אותך גזלתי!

ר' יסא בשם ר' יוחנן: כאן בשיש עדים יודעין, וכאן בשאין עדים יודעין

תמן אמרין בשם רב: כאן בנשבע תמן בשלא נשבע.

תוספתא מסכת בבא מציעא פרק ג האומ' מנה אני חייב ואיני יודע אם לפלני אם לפלני נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו אמ' לשנים גזלתי את אחד מכם מנה ואחד מכם מאתים ואיני יודע אי זה מכם נותן לזה מאתים ולזה מאתים ואם לאו היה לו לשתוק זה אומ' מאתים שלי וזה אומ' מאתים שלי נותן להם מנה והשאר לא יתן להם עד שיעשה ביניהן פשרה

ר' ירמיה בעי, אם בשנשבע "....היה לו לשתוק"?! ר' ירמיה סבר מימר [מקושיית ר' ירמיה אתה למד, שהבין ר' ירמיה....], היה לו לשתוק ולא להודות ואיך קאמר "היה לו לשתוק ולישאר ברשעו?!"

ר' יסא סבר מימר, היה לו לשתוק ולא לישבע. מכיון ש נ ש ב ע , משלם

ר' יוחנן אמר, אם בשנשבע, היה לו לעשות שליח ב"ד! ומיד כשמוסרו לידו, פטור [ואי"צ השבה ממש ליד נגזל] ולהכי לא ס"ל כאוקימתא דרב

אבל נותן לשליח בית דין. ב"ק 9:5 ר' יוחנן סבר מימר: שליח ב"ד שעשה גוזל. תניי חורן תני: שליח ב"ד שעשה נ ג ז ל. ולא שליח ב"ד שעשה ג ו ז ל.

אמר ר' אילא הכל מודין רע"ק ור"ט בפקדון, דשתק מתגר, מן הדא: שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתיים וכו' סיפא דמתניתין ודמשתעי מפסד, מן הכא: או אביו של אחד מכם הפקיד וכו'

הלכה ד משנה המפקיד פירות אצל חבירו, אפי' הן אובדין הרי זה לא יגע בהן.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: ימכור בפני בית דין מפני השב אבידה לבעלין:

גמרא אמר רבי אבהו אם אומר את, אפילו אבודין הן אל יגע בהן, אף הוא ממציא להן. טעמא דרשב"ג דחיישינן שמא יגזול השומר ויאמר נאבדו.

רבי אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן, רבי אבהו בשם רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. כהדא רבי יוחנן חקוקה אפקד גבי רבי חייה רובה חד דיסיקיא מלייא חמץ, אתא שאל לרבי אמר ימכר על פי בית דין בשעת הביעור. חד בר נש אפקיד גבי ר' חייה בר אשי חד גרב

דכותח, אתא שאל לרב אמר ימכר על פי בית דין בשעת הביעור:

הלכה ה משנה המפקיד פירות אצל חבירו, הרי זה יוציא לו חסרונות. לחיטין ולאורז- תשעת חצאי קבין לכור. לשעורין ולדוחן- תשעת קבין לכור. לכוסמין ולזרע פשתן- שלשת סאין לכור. הכל לפי המידה. הכל לפי הזמן. א"ר יוחנן בן נורי וכי מה איפכת לו לעכבר? והלא אוכל בין מהרבה בין מקימעא אלא אינו מוציא לו אלא לכור בלבד.

ר' יהודה אומר: אם היתה מידה מרובה אינו מוציא חסרונות מפני שהן מותירות

יוציא לו שתות ליין. רבי יהודה אומר: חומש

יוציא לו שלשת לוגין שמן למאה. לוג ומחצה שמרים. ולוג ומחצה בלע. אם היה שמן מזוקק, אינו מוציא לו שמרים. קנקנים ישנות, אינו מוציא לו בלע

ר' יהודה אומר: אף המוכר שמן לחבירו כל ימות השנה, הרי זה מקבל עליו לוג ומחצה שמרים, למאה:

גמרא א"ר אמי בשעת הגורן שנו. תמן אמרין אילין עכברייא רשיעיא כד חמיין פירי סגין, קרויין לחביריהון ואכלין עמהון.

..וכי מה אכפת..אמרו לו לריו"ח בן נורי אובדות הן מתפזרות הן

יוציא לו שתות ליין, ר' יהודה אומר חומש וכו' אמר רב אושעיה בשלא אמר לו שמן מזוקק אני מעמיד לך כל השנה, אבל אם אמר לו כן חייב להעמיד לו שמן מזוקק:

הלכה ו משנה המפקיד חבית אצל חבירו ולא ייחדו לה הבעלים מקום, וטילטלה ונשברה, אם מתוך ידו נשברה לצורכו חייב, לצורכה פטור. ואם משהניחה, בין לצורכו בין לצורכה פטור דכבר "השיבו למקומו"

ייחדו לה הבעלים מקום, וטילטלה ונשברה, בין מתוך ידו בין משהניחה, לצורכו חייב לצורכה פטור:

גמרא לא כן אמר רבי לעזר למה הדבר דומה לגונב חבית ממרתף חבירו אע"פ שלא ידעו הבעלים בגניבה צריכין לידע בחזרה?! אמר, שנייה היא שיש רשות עליה. למה פטור ברישא? ומתרץ כיון דליכא ייחוד מקום, מהני בכל מקום.

טעמא דסיפא א"ר לעזר, אית אמרין, שיש רשות לשומר עליה. מהו משהניחה לצורכו חייב? בשייחדו לה הבעלים מקום אחר. אבל באותו מקום, בין לצורכו בין לצורכה פטור.

אית דאינון אמרין, שאין רשות לשומר עליה ומיד כשהגביה לצורכו, שוב לא מהניא השבה לא שנייא בין באותו מקום בין במקום אחר, לצורכו חייב לצורכה פטור.

הלכה ז משנה המפקיד מעות אצל חבירו, צררן והפשילן לאחוריו, מסרן לבנו ולבתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא כראוי, חייב. שלא שמר כדרך השומרין.

ואם שמר כדרך השומרין פטור:

גמרא א"ר יוסי ותשמע מינה, בר נש דיהב לחבריה פליטרוכין מין עשב זול בשוקא, מסרן לבנו ובתו הקטנים, נגנבו או אבדו פטור מלשלם, שאני אומר, לא עלת על דעתו מיטעון פליטרוכין בשוקא.

מתי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא? בזמן ששימר כדרך השומרין. נעל כראוי. קשר כראוי. נתנן באפונדתו. צררן בסדינו והשליכן לפניו. נתנן בשידה ובתיבה ובמגדל. נגנבו או אבדו חייב בשבועה ופטור מלשלם. ואם יש עדים שעשה כן, אף משבועה פטור. נעל שלא כראוי. קשר שלא כראוי. הפשילן לאחוריו. נתנן בראש גגו ונגנבו, חייב לשלם. נתנן במקום שנוהג ליתן שלו, אם היה ראוי לשמירה, פטור. ואי לא חייב:

הלכה ח משנה המפקיד מעות אצל השולחני, אם צרורין לא ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו אינו חיי' באחריותן. ואם מותרין ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו חייב באחריותן.

אצל בעל הבית, בין כך ובין כך לא ישתמש בהן

החנווני- כבעל הבית דברי ר"מ. רבי יהודה אומר: כשולחני:

גמרא רב הילא אמר: רבי ירמיה בעי, מה? צרורין בחותם, או צרורין שלא בחותם. אין תימר בחותם, שלא בחותם, מותר לשולחני להשתמש אין תימר שלא בחותם, כל שכן בחותם אסור:

הלכה ט משנה השולח יד בפקדון, ב"ש אומרים: ילקה בחסר ויתר. ובית הלל אומרים: כשעת הוצאה. ורבי עקיבה אומר: כשעת התביעה.

החושב לשלוח יד בפקדון, ב"ש מחייבין. ובית הלל אומרים: אינו חייב עד שעה שישלח יד.

כיצד? היטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה, אינו משלם אלא רביעית. הגביה ונטל ממנה רביעית ונשברה, משלם את הכל:

גמרא כיני מתניתא: כשעת תביעתו בבית דין. ר' ירמיה בשם רב: הלכה כרבי עקיבה אפילו ב"ה חלוקין עליו. ר' בון בר חייה מעשה הוה והורה רבי כר' עקיבה. אמר רב הושעיה בשאין עדים, אבל אם יש עדים, כל עמא מודיי על הדא דבית הלל. אתא עובדא קומי ר' נסא, והורי כר' עקיבה.

מ"ט דב"ש? פשע על כל דבר פשע. מה מקיימין דב"ה פשע על כל דבר פשע? תיפתר ששלח בו יד על ידי השליח.

ר' יוסי בר חנינה בעי, מה את אמרת ליטול, נטל? אים "שליחות יד צריכה חסרון" (או בהגבהה ע"מ ליטול סגי) והתני ר' אושעיא: נשברה או שהחמיצה נותן לו דמי כלה, כלום החמיצה אלא מחמת טלטול?! אלמא בהגבהה לחוד נתחייב

ר' שמואל ר' אבהו בשם ר' לעזר שליחות יד שנאמרה בש"ח אינו חייב עד שעה שיחסור.

ר' שמואל בעי קומי ר' אבהו מה את אמרת חיסר או אפילו לא חיסר? א"ל ולא הא היא שאלתיה דר' יוסי בר חנינה ליטול, נטל, אין תימר ליטול, אפילו לא חיסר ואין תימר נטל עד שעה שיחסר. אין תימר "נטל" החזירה בין למקומה בין למקום אחר פטור. ואין תימר "ליטול" החזירה למקומה פטור, למקום אחר חייב. דגזלן הוי בהגבהה בעלמא

ר' אבהו בשם ר' יוחנן נאמרה שמירה בש"ח ונאמרה שמירה בש"ש. ולא דמייא שמירה שנאמרה בש"ח לשמירה שנאמרה בש"ש. אפילו הקיפו חומה של ברזל אין רואין אותו כאילו הוא שמור. [היה יכול להציל חייב שאינו יכול להציל פטור. אין אומרים אילו היה אחר שם היה יכול

להציל.] ר' אלעזר בשם ר' אושעיא נאמרה שליחות יד בש"ח, ונאמרה שליחות יד בש"ש. שליחות יד שנאמרה בש"ח אינו חייב עד שעה שימשוך, שליחות יד שנאמרה בש"ש כיון שהניח מקלו ותרמילו עליו חייב. שמע ר' יוסי בן נוהראי ואמר אני איני מקבל עלי את המדה הזו. אלא אחת זו ואחת זו אינו חייב אלא עד שימשוך.

רבי אמי בשם רבי לעזר, ותני רבי הושעיה כן: אילו נאמר שליחות יד בשומר חנם שאינו צריך הייתי למד מנושא שכר, מה אם נושא שכר שהחמירה התור' עליו, אינו חייב עד שימשוך, שומר חנם שהיקילה בו התורה אינו דין שלא יהא חייב אלא עד שימשוך. לאי זה דבר נאמר שליחות יד בשומר חנם שאינו צריך? להחמיר על נושא שכר כיון שהניח מקלו ותרמילו עליה חייב.

ר' יוסי אומר: אם אומר את כן, נמצא' למד על המלמד להחמיר עליו. דו יכיל מימר ליה מה אם נושא שכר שהחמירה בו התורה אינו חייב עד שימשוך שומר חנם שהקילה בו התורה אפילו משך יהא פטור. ופשוט דאיצטריך לגופיה!

אלא כיני: לא יאמר שליחות יד שנאמר בשומר שכר שאינו צריך הייתי למד משומר חנם, מה אם שומר חנם שהקילה בו התורה אינו חייב עד שימשוך, נושא שכר שהחמירה בו התורה כיון שמשך חייב. לאי זה דבר נאמר שליחות יד בנושא שכר שאינו צריך? להחמיר עליה כיון שהניח מקלו ותרמילו עליה חייב

מסכת בבא מציעא פרק ד

הגהתי על פי ירושלמי קידושין*

הלכה א משנה הכסף קונה את הזהב, והזהב אינו קונה את הכסף. הנחושת קונה את הכסף, והכסף אינו קונה את הנחושת. מעות הרעות קונות את היפות, והיפות אינן קונות את הרעות. אסימון קונה את המטבע, והמטבע אינו קונה את אסימון. המטלטלין קונין את המטבע, והמטבע אינו קונין את המיטלטלין. זה הכלל: כל המיטלטלין קונין זה את זה:

גמרא זה כללו של דבר, כל הירוד מחבירו קונה את חבירו. א"ר חייה בר אשי מאן תניתה: ר"ש ברבי. א"ל אבוי, רבי לבנו חזור בך, ותני כהדא: הזהב קונה את הכסף. א"ל לינא חזור בי דעד הוא חילך עליך אתניתני הכסף קונה את הזהב.בעודך צעיר למדתני כסף קונה את הזהב (כסף פירי, וזהב טיבעא) מילתיה דרבי בזקנותו אמר זהב כפירות. מתני' אמרה כסף כפירות.

ברת ר' חייה רובה, אוזפת לרב דינרין, אתת שאלת לאבוה אמר לה שקילי מיניה דינרין טבין ותקילין.ול"ח לאיסור "סאה בסאה" מברת ר' חייה ילפין?! א"ר אידי אוף אבה אבוי דשמואל בעא קומי רבי, מהו ללות דינרין בדינרין? א"ל מותר. א"ר יעקב בר אחא אוף ר' יוחנן וריש לקיש תריהון מרין: מותר ללות דינרין בדינרין. קרט בקרט שרי, לקן בלקן אסור. מין מטבע קטנה של נחשת (אפשר כי אינו יוצא כ"כ—ול"ה טיבעא)

תמן תנינן כל הנעשה דמים באחר, כיון שזכה זה נתחייב בחליפיו. א"ר יוחנן לא שנו אלא שור בפרה או חמור בשור, הא ציבור בציבור בלי ידיעת סכומם לא קנה, רב ירמיה בשם רב אפי' ציבור בציבור קנה. ר' אבא בר מינה בשם רב המחליף אברוקלון באמבורוקלון תיבה מליאה חפצים בתיבה אחרת [בלי ידיעת שווים] קנה.

ר' זירא רב יהודה בשם שמואל: לזה פרה ולזה חמור, והחליפו זה בזה, משך בעל החמור את הפרה, ובא בעל הפרה למשוך את החמור, ונמצא שמת החמור, בעל החמור צריך להביא ראייה שהיתה חמורו קיימת בשעה שמשך את הפרה, שכל המוציא מחבירו עליו הראייה חוץ מן החליפין דאמרי' ברשות בעל החמור מת החמור, [כאן נמצא כאן היה] ומאן דלא סבר דא מילתא, לא סבר בנזיקין כלום.

א"ר זעירא ואנא לי נא סבר לה!

אמר ר' בא לר' זעירא, מתניתא מסייעא לשמואל: היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה. לא הבעל צריך להביא ראייה להוציא קידושין מרשות האב! אלמא בעל מ ו צ י א קידושין מיד האב, דאמרי' ברשות אב איתרע [כ"ן כ"ה!]

ומדחה.. תלמידוי דרבי יונה אמרין, תיפתר בקידושי' קטנים לא איירי כלל מדין "הוצאת הבעל מהאב" דאיירי שקידשה בשו"פ ואינו מעוניין כלל ל"הוציאה מהאב"

דלמא מעשה שהיה רבי חונה ור' פינחס ורבי חזקיה, סליקין מישאול בשלמיה דרבי יוסף למילף מיניה, אמר ליה: מתניתא פליגא על שמואל: נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה. ולא האב צריך להביא ראייה להוציא כתובה מרשות הבעל! נימא גם בסיפא דמום מעיקרא הווית [וק"ו שלא יוציא האב הכתובה!!] אמר לון: לא מודה שמואל שאם משך בעל הפרה את החמור, שהוא צריך להביא ראייה! כשנמצא חמור מת אחר שכבר משכו לרשותו! וזה כיון שכנס כמי שמשך, צריך להביא ראייה שהיו בה מומין אילו עד שלא תיכנס ברשותו.

רבי בא רב המנונא, רב אדא בר אחוה בשם רב: מכר לו פרה בדמים, דחקיה א"ל הב לי

אינון פריטיא! אמר ליה מה את בעי מינהון?מה אתה רוצה לקנות עים פרוטות האלו? א"ל מיזבין ליה חמור! משך בעל הפרה את החמור, לא נקנית הפרה. חמור מהו שיקנה? ר' בא אמר נקנית. ר' יוסי אומר אינה נקנית. סבר דאינון חליפין, ולית אינון חליפין

ר' מנא בשם רבי יוסי: פעמים שתחילת מקח לזה ותחילת מקח לזה. היך עבידא? מכר לו פרה בדמים, ועדיין לא משך את הפרה סמכיה גביה חדא טרפוניטיה אצל בנק אחד למחר אשכחיה קאים תמן, לוקח מצא המוכר עומד אצל הבנק אמר לי' מה את קיים עביד הכא? א"ל בעא אינון פריטייא! אמר לי' מה את בעי מינהון? אמר לי' מיזבן לי חד חמור. אמר לי' הרי חמור לפניך. משך זה, לא קנה זה. משך זה, לא קנה זה. אלא זה קנה לעצמו וזה קנה לעצמו.

הלכה ב משנה כיצד? משך ממנו פירות ולא נתן לו מעות, אינו יכול לחזור

נתן לו מעות ולא משך לו פירות, יכול לחזור בו. אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו.

רבי שמעון אומר: כל שהכסף בידו, ידו על העליונה: כ "המוכר", יכול לחזור או לעמוד במקחו, כיון שיש בידו המעות

גמרא א"ר אחא כתיב כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ומה היה חמסן? הוה בר נש נפיק טעין קופה מלאה תורמוסין, והיו מתכוונין ונוטלין פחות משוה פרוטה, דבר שאינו יוצא בדיינין. אמר רבי חייה בר ווה: רבה רבה במבול ובסדום כתיב "רבה" כמעשי אילו כך מעשי אילו.

א"ר חנינה הלכה כר"ש. ולא אמרין לה לכל אפין. אין המוכר חוזר בלי קבלת מי שפרע [הלכה כמותו רק בזה שהלוקח אינו חוזר כלל] רב ירמיה בשם רב מעשה היה והורה רבי כר"ש. ר' חייה בר יוסף יהב דינר למלחא. חזר ביה ההוא, אמר, לא ידע דכבר יהבון מגלא גו שקיה דההוא גברא?! "יקפחו את שוקיו" ע"י "מי-שפרע" מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו.

חד בר נש יהב דינרין למטכסה שיראין חזר ביה, אתא עובדא קומי רבי חייה בר יוסף ור' יוחנן. ר' חייה בר יוסף אמר או יתן לו כדי עירבונו או ימסור אותו למי שפרע. ורבי יוחנן אמר או יתן לו "כל" מקחו או ימסור אותו למי שפרע. [ר' לא אמר עירבון היה, ר' זירא אמר מקצת דמים נתן לו] מודה ר' חייה בר יוסף ד"עירבון כנגד כולו קונה" לר' יוחנן במקח שאין דרכו ליקנות חציין כגון פרה וטלית.

ר' יעקב בר אידי ר' אבהו בשם ר' יוחנן: טבעת חתימת אדם בטבעתו אין בה משום עירבון. כל הנושא ונותן בדברים אין מוסרין אותו למי שפרע. ר' יעקב בר זבדי בשם ר' יוחנן: אמר ליתן מתנה לחבירו, וביקש לחזור בו, חוזר. אמר, בשעה שאמר צריך לומר בדעת גמורה, בשעה שאומר לו היה לו "דעת גמורה" ליתן "ואח"כ" חזר מבתר כן אין חזר ביה, חזר ביה. הדא דתימר בעשיר, אבל בעני נעשה נדר. רב מפקד לשמשיה: אימת דנימר לך תתן מתנה לבר נש, אין הוה מסכן, הב ליה מיד. ואין עתיר, אימליך בי תניינות.

רבן יוחנן יהב דינרין לקריבוי, על משח. יקר משח. אתא שאל לרבי ינאי, א"ל מדבר תורה מעות קונין, ולמה אמרו אין קונין שלא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה.

רבי שמואל בר סוסרטאי בשם רבי אבהו: אם אמר לו נשרפו חיטיך בעלייה נאמן.

רבי יצחק מקשי, מה נן קיימין? אם בשקנו לו מעותיו, שלו נשרפו. ואי לא קנו לו מעותיו, של זה נשרפו. כ תמה על רשב"ס. כיון דמעות אינם קונות, הרי של מוכר נשרפו! [רידב"ז] ##

ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי: בר נש דיהב לחבירה עשרה דינרין, א"ל אית לי גבך מאה גרבין מהדין ביתא והיו חביות של יין בתוך הבית אסור. מהדין כרמא שרי. מה בין כרם לבית? בית אינו מצוי ליפול, כרם מצוי ליפול. ול"ה רבית כיון דמצוי הפסד

א"ר יוסי את שמע מינה מריב"ל בר נש דיהב לחבריה עשרה דינרין א"ל במנת =על מנת דתיקום לי בהון מאה גרבין, מכיון ששלח ידו בהן=אע"פ ששלח ידו בגרבין צריך להעמיד לו מקחו.

רבי שמעון בן לקיש אמר: או קנה מיד עמיתך. מיד עמיתך את צריך משיכה ומעות לא מהני מידי [אין את צריך משיכה מיד העכו"ם] על דעתיה דר"ש בן לקיש לאיזה דבר מוסרין אותו למי שפרע? אמר ר' יוסי בי ר' בון אתייא כהין תנאה, דתני הנושא והנותן בדברים אין מוסרין אותו למי שפרע הא מעות+ דברים--מוסרין

הלכה ג משנה ההונאה: ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, אים נתן 28 על חפץ ששווה 24 **שתות למקח. עד אימתי מותר להחזיר? עד כדי שיראה לתגר או לקרובו. הורה רבי טרפון בלוד, ההונייה: שמונת כסף לסלע, שליש למקח. ושמחו תגרי לוד. אמר להן: מותר להחזיר כל היום! אמרו, יניח לנו ר' טרפון את מקומינו וחזרו לדברי חכמים.**

אחד הלוקח ואחד המוכר יש להם הונייה. כשם שהונייה להדיוט כך הונייה לתגר. רבי יהודה אומר: אין לתגר הונייה. מי שהוטל עליו, ידו על העליונה. שהוא אומר לו: תן לי את מעותיי, או תן לי מה שהוניתני:

גמרא רב אמר שיעור הוא דווקא שנתאנה שיעור 4 כסף . רבי יוחנן אמר לית הוא שיעורא.

רב אמר כל הנושא ונותן במנת ע"מ שאין לו אונאה יש לו אונאה.

תני רבי לוי האונאה פרוטה וההודאה פרוטה.

הונאה עצמה מהו? תני נקנה המקח, חוזר לו הונייתו, דברי ר' יהודה הנשיא. ר' נתן אומר: רצה מבטל מקחו. כהנא בעא קומי רב, בשעה שהמוכר מתאונה, מתאונה עד חומש מכר לו שווה שש בחמש בשעה שהלוקח מתאנה, מתאנה עד שתות. א"ל: היא והונייתו מצטרפין לשתות.

מכר לו שוה חמשה בששה: יכיל מימר ליה, חד דינר איגרבת "נחטף" ממך דינר אחד, קח אותו! סב דינרך! א"ר זירא יכיל מימר ליה, לית איקרי דיהון ברייתא אמרין פלוני איגחך.אינו כבודי שיאמרו הבריות שנתעללתי ואית דבעי מימר, יכיל מימר ליה, לית הוא יקרי מלבוש בחמשה דינרין. ר' יוחנן ר' אלעזר ור' הושעיה אמרי: מה טעמא דאהן תנייא ר יודא הנשיא? ידע אנא דלא הוות מיקמתי טבא אלא חמשה דינרין ידעתי כי אין סחורתי שווה אלא 5 רק מפני שהיית דחוק נתת 6, עכשיו, אי אתה יכול לחזור! רק קח בחזרה את הדינר על דהוות דחיק ליה, יהבי אשתה דינרין. סב דידך והב דידי.

מכר לו שוה חמשה בששה, לא הספיק לישא וליתן עד שהוקיר משבע. ר' יעקב בר אידי רבי אבהו בשם ר' יוחנן כשם שבטל מאצל זה כך בטל מזה.

תמן תנינן ארבע מידות במוכרין: מכר לו חטין יפות ונמצאו רעות, לוקח יכול לחזור בו. רעות ונמצאו יפות, מוכר יכול לחזור בו...

הלכה ד משנה וכמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה הונייה? רבי מאיר אומר: ארבעה איסרות, מאיסר לדינר. ר' יהודה אומר: ארבעה פונדיונות, מפונדיון לדינר. רבי שמעון אומר: שמונה פונדיונות, משני

פונדיונין לדינר: 1/24 1/12 1/6 (שלשת התנאים כסדרן)

גמרא תני: יותר מיכן אים חסרה יותר משיעור הנ"ל מוציאה בשוויה.

סלע עד שקל. מותר לקיימה ולהוציאה בשוויה דינר עד רובע. פחות מיכן, אפילו הוא כאיסר, אין יכול להוציאה. דאפשר לרמות בו היתה יוצא על אסימון בסלע, ועל המטבע בשקל. חתיכת גלמו הוא כסלע, וכתוב עליו "שקל" (חצי-סלע) או איפכא על אסימון בשקל, ועל המטבע בסלע. אין לו אלא צורת המטבע.

לא יתננה פחות מיכאן א"י להוציאה.... לא לחרם ולא להרג מפני שמרמין בה את אחרים, אלא נוקבה ותולה בצואר בנו.

במה דברים אמורים? בדינרין ובסלעין, אבל בדינר זהב ובמטביעות כסף מוציאין בשוייהן. כשם שמוציאין לחולין כך מוציאין למעשר שני, ובלבד שלא יתכוין להוציאן:

הלכה ה משנה עד אימתי מותר להחזיר? בכרכין, עד כדי שיראה לשולחני. ובכפרין, עד ערבי שבתות. שמראהו לחנווני כשקונה צרכי שבת **אם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש מקבלה ממנו** כ יש מדת חסידות שהנותן יקבלה בחזרה, אבל אים אינו רוצה, אין לו עליו... **ואין לו עליו אלא תרעומת.**

ונותנהסלע שאינו חסר שיעור הנ"ל **למעשר שני ואינו חושש. שאינה אלא נפש רעה.** מי שממאן לקבלה ככסף מלא

ההונייה ארבעה כסף,חפץ ששוה סלע=24 מעות, והלוקח שילם 28 מעות **והטענה שתי כסף, וההודייה שוה פרוטה.**

חמש פרוטות הן: ההודייה שוה פרוטה, והאשה מתקדשת בשוה פרוטה, הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מעל, המוצא שוה פרוטה חייב להכריז, הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו, יוליכנו אחריו אפילו למדי.

חמשה חומשין הן: האוכל תרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי החלה, וביכורין מוסיף חומש, הפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו, מוסיף חומש, הפודה הקדישו מוסיף חומש, והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש מוסיף חומש, והגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו, מוסיף חומש:

גמרא חזקיה אמר: לצורפה בגבולין מצרפה ביפה. כ לעולם הולכין להקל בא לחללה בירושלים רוצה לחלל פירות מע"ש על הסלע מחללה ברעה. והתנינן נתערב (בגבולין) מעות מע"ש וחולין בורר היפה שבהן ומחללן עליה. ויבור הרעה ויעשה אותה! אמר, שנייא היא הכא שכבר הוכח בו מעשר שני.

נותנה למעשר שני ואינו חושש שאינה אלא נפש רעה. יעקב בר זבדי ר' יוחנן בשם ר' סימון: כל מעשר שני שאין בקרנו שוה פרוטה אין מוסיף חומש. ר' יוחנן בשם ר' ינאי: כל מעשר שני שאין בחומשו שוה פרוטה אין מוסיף חומש. אית מתני' מסייעא לדין ואית מתני' מסייעא לדין. דתני: "ממעשרו" פרט לפחות משוה פרוטה. הדא אמרה עד שיהא בקרנו שוה פרוטה. תניי חורן תני: "ממעשרו חמישיתיו" פרט לפחות משוה פרוטה. הדא אמרה עד שיהא בחומשו שוה פרוטה. אמר רבין בר ממל מתניתא לא כהדן ולא כהדן. דתנינן חמשה פרוטות הן ולא תנינן עד שיהא בקרנו שוה פרוטה! ותנינן חמשה חומשין הן ולא תנינן עד שיהא בחומשו שוה פרוטה!

הלכה ו משנה ואילו דברים שאין להם הונייה: העבדים, והשטרות, והקרקעות, וההקדישות. אין בהן לא תשלומי כפל, ולא תשלומי ארבעה וחמשה, שומר חנם אינו נשבע, ונושא שכר אינו משלם. ר' שמעון אומר: קדשים שהוא חייב באחריותן יש להן הונייה, ושאינו חייב באחריותן אין להן הונייה. רבי יהודה אומר: אף ספר תורה, ובהמה, ומרגלית אין להן הונייה. אמרו לו: לא אמרו אלא את אילו:

גמרא תני רבי יודה אומר: אף ספר תורה בהמה ומרגלית אין להן אונאה. ספר תורה, אין קץ לדמיו. בהמה ומרגלית, צריכין לזווגם. אמרו לו: והלא הכל אדם רוצה לזווג! תני ר' יהודה בן בתירה אומר: סייף וסוס ותריס במלחמה אין להן הונייה:

הלכה ז משנה כשם שהונייה במקח ובממכר, כך הונייה בדברים. לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח. אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים. אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מה היו מעשי אבותיך. שנאמר וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים.

אין מערבין פירות בפירות, אפילו חדשים בחדשים, ואין צריך לומר חדשים בישנים. באמת: ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותן לו את שמריו.

מי שנתערב מים ביינו, לא ימכרנו בחנות אלא אם כן הודיעו, ולא לתגר אע"פ שהוא מודיעו, שאינו אלא לרמות בו. מקום שנהגו להטיל מים ביין, יטילו.

התגר נוטל מחמש גרנות ונותן לתוך מגורה אחת. מחמשה גיתות ונותן לתוך פיטס אחד ובלבד שלא יתכוין לערב.

ר' יהודה אומר: לא יחלק החנווני קליות ואגוזים לתינוקות, מפני שהוא מרגילן לבוא אצלו, וחכמים מתירין. ולא יפחות את השער, וחכמים אומרים זכור לטוב. לא יבור את הגריסין כדברי אבא שאול, וחכמים מתירין. ומודין שלא יבור על פי המגורה שאינו אלא כגונב את העין. ואין מפרקסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים:

גמרא רבי אבדימא מלחא, הוה מפתר סרדוותי', היה שורה בשר בפושרין [כדי לייפותו] א"ל יעקב בר אחא והתנינן אין מפרקסין. מילתיה אמרה שיש פירקוס באוכלין. ר' זירא הוה עסק בהדא כיתנא, אתא גבי רבי אבהו אמר ליה מה אנא משפרה עיבידתיה? א"ל איזיל עביד מה דאת ידע. כ מותר. רבי אבהו הוה עסיק באילין לסוטיא רדידים אתא שאל לרבי יוסי בן חנינה אמר ליה מנן באילין לסוטיא? אמר ליה איזיל עביד מה דאת ידע.

תנא רבי יעקב עמסונייא מהו "אין מפרקסין"? דלא יימא ליה צור גרמך: צייר עצמך כדיי שלא תיראה זקן

מסכת בבא מציעא פרק ה

הלכה א משנה אי זהו נשך ואי זהו תרבית? אי זהו נשך? המלוה סלע בחמשה דינרין, וסאתים חטים בשלש, מפני שהוא נושך. ואי זהו תרבית? המרבה בפירות. כיצד? לקח הימינו חטים מדינר זהב הכור וכן השער, עמדו חטים בשלשים דינר, אמר לו: תן לי חיטיי שאני מוכרן ולוקח אני בהן יין, אמר לו הרי חיטיך עשויות עלי בשלשים דינר והרי לך אצלי בהן יין, ויין אין לו.

המלוה את חבירו לא ידור בחצירו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית:

גמרא א"ר ינאי זהו רבית שיוצא בדיינין. בעו קומי ר' יוחנן, רבית מהו שיצא בדיינין? אמר לו: אם מזואם תחמיר כזו אין אנו מניחין לגדולי עשירי ארץ ישראל כלום! כ וודאי שאינו יוצא!

מודה רבי יוחנן שאם היה השטר קיים דמנכין ליה. מודי ר' יוחנן שאין שטר זוקק לחבירו. אים כבר שילם הרבית בעד שטר א, אין מנכין לו הקרן של שטר ב (דחשיב "הוצאה")

תני: ישראל שהלוה בריבית לישראל אינו גובה לו את הקרן ולא את הריבית דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים גובה את הקרן ולא את הריבית.

כתיב את כספך אל תתן לו בנשך. אין לי אלא נשך בכסף וריבית באוכל. נשך באוכל וריבית בכסף מניין? תלמוד לומר אל תקח מאתו נשך ותרבית. הקיש נשך לתרבית ותרבית לנשך. מה נשך כסף אף תרבית כסף. מה תרבית אוכל אף נשך אוכל.

לקח ממנו חטים וכו'. א"ר בא בר כהנא השער שהוא יפה לעולם. פחות מיכן ווי לזבונא למוכר יותר מיכן ווי למזבנה. ללוקח

אמר לו תן לי חיטיי שאני מוכרן. במה קנה? רב נחמן בר יעקב סבר מימר, חייב להעמיד לחבירו.

המלוה את חבירו. חד בר נש אשאל לחבריה דינרין, אשרוניה גו ביתיה. א"ל הב לי אגר ביתי. א"ל הב לי דינריי. אתא עובד' קומי רבי בא בר זמינא. א"ל ומוריקא ליה מה דהוה חמי מישרי. נכה לו דמי השכירות מקרנו [מה שהיה ראוי לשלם בגלל חנייתו]

הגהתי פה**

תני יש דברים שהן רבית ומותרין. כיצד? לוקח אדם שטרות חברו בפחות, ומלוותו של חבירו בפחות, ואינו חושש משום רבית.

ויש דברים שאינן רבית. ואסורין משום הערמת רבית.

[רשב"ג אומר: מפרין על שדהו. כיצד? קבל ממנו שדה בעשרה כורין חטין. ואמר לו תן לי מאתים דינר ואפרנסה, ואני נותן לך י"ב כור בשנה, מותר.ר' זירא אמר: נעשה כמשכיר לו דירה ביוקר]

כיצד? א"ל: הלויני מנה. א"ל: אין לי מנה! טול לך ק"כ סאה של חטין. [שער של זוז, לסאה וחומש] אע"פ שחזר ולקח ממנו בכ"ד סלע, אינן רבית אבל אסורין משום ערמות רבית.

[מקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות..מקבל אומר כן להנותן: א"ל: לית את צריך יהב אגר כלים או אגר הכתפין?! אקולי וסב דינרך! תפחות מן שכרך ותטול [בעת החלוקה] קצת פחות]

[המולך ממקום למקום... ר' לא אמר: בנותן לו שכר רגלו]

הלכה ב משנה מרבין על השכר ואין מרבין על המכר. כיצד? השכיר לו את החצר ואמר לו: אם מעכשיו אתה נותן לי הרי הוא לך בעשר סלעים לשנה. ואם של חודש בחודש, בסלע לחדש, מותר. מכר לו את השדה ואמר לו: אם מעכשיו אתה נותן לי, הרי הוא לך באלף זוז. ואם לגורן, בשנים עשר מנה, אסור.

מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים, ואמר לו: אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך, אסור. כי המוכר דר בבית הלוקח בשכר המתנת מעותיו

הלווהו על שדהו ואמר לו: אם אי אתה נותן לי מיכן ועד שלש שנים, הרי הוא שלי! הרי הוא שלו. כך היה בייתוס בן זונין עושה על פי חכמים: ול"א "אסמכתא לא קניא"

גמרא תני: המוכר שדה לחבירו ואמר לו על מנת שאהא בה אריס. על מנת שאהא בה שותף. על מנת שהמעשרות שלי. על מנת שכשתמכרנה לא תמכרנה אלא לי, מותר. שכל זמן שאני רוצה נותן דמיה ונוטלה, אסור. היה חייב לו מעות וכתב לו שדהו במכר. כל זמן שהמוכר =הלווה

אוכל פירות מותר. כל זמן שהלוקח אוכל פירות, אסור. ר' יודה אומר: בין כך ובין כך מותר. צד אחד ברבית מותר א"ר יודה כך היה בייתוס בן זונין עושה ע"פ חכמים. אמרו לו: משם ראייה?! מוכר אוכל פירות היה.

ר' יוחנן ור' לעזר ור' הושעיה אמרי, מבתי ערי חומה למד ר' יהודה. דתני: [שנה האמורה בתורה ערי חומה] הרי הן כמין רבית ואינה רבית. תניי חורן תני: הרי זו ריבית אלא שהתירה התורה. מאן דמר הרי זו כמין ריבית ואינה רבית, ר' יודה. מאן דמר הרי זו ריבית אלא שהתורה התירה, ר"מ.

א"ר אידי כד סלקית מגלותא אשכחית עובדא קומי ר' אמי: הרי זו כמין רבית ואינה רבית. א"ר חזקיה לא אמרו אלא זו רבית שהתורה התירה . כאן התורה התירה. הא במקום אחר לא! אפילו כן לא אשגח רבי אמי, אמר, בייתא עם דיירא דאיר ומוטב שידור בו המלווה משיהיה שממה

הלכה ג משנה אין מושיבין חנווני למחצית שכר. לא יתן לו מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר אלא אם כן נתן לו שכרו כפועל בטל. אין מושיבין תרנגולין למחצה ואין שמין עגלים וסייחים למחצה אלא אם כן נתן לו שכר עמלו ומזונות. אבל מקבלין עגלים וסייחים למחצה, ומגדלין אותן עד שיהו שלשין. וחמור עד שתהא טוענת:

גמרא חד בר נש אשאל לחבריה דינרין. א"ל: סב שני דינרין אגרך, =שכרו כפועל בטל ומה דינון עבדין, ומה דאינון עבדין.. דילי ולך.

תני: הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית, ואמר לא לקחתי, אין לו עליו אלא תרעומת. ואם ידוע שלקח, הרי זה מוציא ממנו על כרחו. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר. רצה אחד מהן ליישנן, חבירו מעכב על ידו. אם היה ערב שביעית, אין חבירו מעכב על ידו. ששניהן על מנת כן לקחום. ע"מ ליישנן ולמכרם בשביעית ביוקר הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר, אם אמר הא לך מנה, מריווח המעות שאיני יכול לעמוד בפרוטרוט, הרי זה אסור. ראה פירות מוקירין, הרי זה מותר. כי רוצה לשלם לו "פחות" מחצי הריווח הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר, רשאי הלוקח ליקח מאותו המין. כשמוכר, לא ימכור שנים כאחת, אלא מוכר זה ראשון, וזה את שלו אחרון. הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות

למחצית שכר, רשאי ליקח מכל מין שירצה. לא יקח לו בהן כסות ועצים.

אמר רבי יצחק הדא אמרה דין ראשון של הברייתא המבטל כיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת. המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו. דכתב ליה: אי אוביר ולא אעביד, אשלם במיטבא המבטל ספינת חבירו וחנות חבירו מהו?

המוליך פירות ממקום הזול למקום היוקר, אמר לו חבירו: תנם לי ואני נותן לך לאחר זמן כדרך שאתה נותנן למקום פלוני. כשער שהיית יכול למוכרם במקום היוקר אם באחריות הנותן, מותר. והלוקח, אסור. המוליך חבילה ממקום למקום אמר לו: תנייה לי ואני נותן לך כדרך שאתה נותן במקום פלוני, אם באחריות הנותן מותר, והלוקח אסור. אבל חמרין המקבלין מבעלי בתים מעות בהקפה מ"בעלי-בתים" והם לוקחין חטים ומוכרים, ונותנים לבעלי-בתים כבמקום בזול מעמידין להן פירות במקום היוקר כשער הזול.

רבי יודה בר פזי עד מקום שדרכו לילך ולבוא בו ביום. אים אפשר להגיע למקום הזול בו ביום, שרי רב הונא אמר נעשה שלוחו. מתיבין לר' הונה: שליח שנאנס פטור על האונסין, וחמר שנאנס חייב על האונסין!

ומתרץ לא פעמים מתנה שומר חנם להיות כשואל?!

והתני ר' הושעיה כשם שחייב במקצתה חלק שמרוויח החמר, כך חייב בכולה=אף ב ל י התנאה

מאי כדון מייתה? מה אפשר ל"הביא" (לחלק בין רישא לסיפא) תמן משלם כשער היוקר, מיחזי יותר כרבית ברם הכא משלם כשער הזול:

הלכה ד משנה שמין שמעון מגדל ומפטם ומשביח בהמת ראובן, וחולקין בשבר **פרה וחמור וכל דבר שדרכו לעשות ולאכול, למחצה. מקום שנהגו לחלוק את הוולדות מיד, חולקין. מקום שנהגו לגדל יגדלו.**

רשב"ג אומר שמין עגל על אמו וסייח עם אמו.

ומפרין על שדהו ואינו חושש משום רבית:

גמרא תני שם הוא אדם מחבירו בהמה, במנת לעלות לו וולד אחד וגיזה אחת לשנה. תרנגולת, בעשרה ביצים לחודש. השמה תרנגולת מחבירתה, מיטפלת באפרוחין כל זמן שצריכין לאימן. מיטפל בבהמה דקה שלשים יום, ובגסה חמשים יום. ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים מפני שטיפולה מרובה. יותר מיכן, חלקו של בעל הבית והשום עליו, הכל כמנהג המדינה. מהו חלקו של בעל הבית והשום עליו? בר נש דיהב לחבריה מאה דינרין עבדין עשרין דינרין, אהן נסב פלגא ואהן פלגא, של בעל הבית איתעבדון עליו קרן ...מיכאן ואילך נוטל מחצה שלו, וחצי-מחצה בשל חבירו עי' ב"מ 69 בני אינש עבדין כן?! אלא נסבין ויהבין נושאין ונותנין ולבסוף חולקין! ובסיפא פלגין.

השם בהמה לחבירו כמה חייב באחריותו? אינו חוזר בתוך זמן הזה בבהמה טמיאה שנים עשר חדש. באדםשפחה עשרים וארבע חדש. מקום שנהגו לעלות שכר כתף למעות מעלין, נותנין למקבל מעות בתור "שכר כתף" וולדות לבהמה מעלין, """ "גידול הוולד" הכל כמנהג המדינה: רבן שמעון בן גמליאל אומר שמין וכו'. אפילו במקום שמעלין שכר כתף למעות וגו' ואינו חושש משום רבית.

השם בהמה מחבירו עד כמה חייב באחריות'? סומכוס אומר הגודרות בהמה דקה שנים עשר חדש. באתונות עשרים וארבע חדש. עמד עליו בתוך הזמן שמין לו. אין המקבל יכול לחזור

אחר הזמן אין שמין לו. א"א לכופו להמשיך לא דומה טיפול שנה אחת לשתי שנים. השם בהמה לחבירו אין פחות משנים עשר חדשים. מתה בכוסיא בפשיעה יהב כוליה. דלא בכוסיא יהב פלגא. כיצד? שמה במנה והשביחה ושוה מאתים, מתה בכוסיא יהב ששה של זהב.150, 100 בשביל הקרן, 50 שבח של הנותן דלא בכוסיא יהב חמשים זוז.מחצה של קרן חייב בכל אופן

הכחישה ויפה חמשים זוז. מתה בכוסיא יהב שלש' של זהב.25 בשביל חצי-הכחש, 50 בגלל מיתת-פשיעה 75, דלא בכוסיא יהב חמשים זוז.

השם בהמה מחבירו אין פחות משנים עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה ואמר למוכרה בימות הגשמים כופין אותו שיאכילה כל ימות הגשמים. האכילה כל ימות הגשמים ואמר למוכרה בימות החמה כופין אותו שיעשה בה כל ימות החמה.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר מפרין על שדהו ואין חושש משום רבית. כיצד? קיבל הימנו בעשרה כורין חטין, אמר לו תן לי סלע אחד ואני נותן לך שנים עשר כורין לגורן, מותר. רבי יוחנן אמר מפני שהשדה מצוי להתברך. ריש לקיש אמר נעשה כמשכיר לו שדה ביוקר. מה ביניהון? חנות וספינה. מאן דמר מפני שהשדה מצויה להתברך אין מפרין על חנות וספינה, מאן דמר נעשה כמשכיר לו שדה ביוקר, מפרין על חנות וספינה. אמר רבי יעקב בר אחא בפירוש פליגי: ר' יוחנן אמר אין מפרין על חנות וספינה. ריש לקיש אמר מפרין. מתניתא מסייעא לריו"ח אין מפרין על חנות וספינה ועל דבר שאינו עושה בגופו:

הלכה ה משנה אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא ריבית. אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ם. ולוין מהן ומלוין אותן בריבית, וכן בגר תושב.

מלוה הוא ישראל על מעותיו של עכו"ם מדעת העכו"ם, אבל לא מדעת ישראל:

גמרא אי זהו צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן אמר לו הרי הן עשויות עליך במאה של זהב, חייב בכל אופן זה הקרן שאתה וולדן וחלבן וגיזתן שלך. ואם מתו את חייב באחריותן. ואת מעלה לי סלע של כל אחת ואחת משלך באחרונה, אסור.

רבי ירמיה בעי, תמן את מר צאן ברזל לראשון מקבל צאן ברזל מן העכו"ם פטור הבכור דחשיב ברשות העכו"ם וכא את מר לשני! כיון דחייב באחריותו הוי רבית אמר ר' יוסי תמן שעיקר לראשון וולדן לראשון. ברם הכא עיקרן לשני וולדן לשני.

רבי ירמיה בעי, הכא את מר נושא שכר חייב על האונסין אסור איסור קבלת צאן ברזל מישראל ותמן לעיל בסוגיא דחמרין את מר נושא שכר חייב על האונסין, מותר, לא פעמים שמתנה שומר חנם להיות כשואל

ולווין מהן ומלוין אותן בריבית כו'. רבי אמר: גר צדק האמור בעבד עברי, איני יודע מה טיבו. הא גר א"י לקנות ע"ע!—וכן תושב מותר ברבית! תושב האמור בריבית איני יודע מה טיבו.

מלוה ישראל מעות עכו"ם מדעת העכו"ם אבל לא מדעת ישראל. ישראל שלוה מעכו"ם, וביקש להחזירם לו, אמר לו ישראל אחר תנם לי ואני נותן לך כדרך שאת נותן לו, אסור. ואם העמידו עם העכו"ם, מותר. עכו"ם שלוה מישראל, וביקש להחזירם לו, אמר לו ישראל אחר תנם לי ואני מעלה לך רבית כדרך שאתה מעלה לו, מותר. ואם העמידו עם ישראל, אסור. א"ר יוסי והוא שהעמידו אצל ישראל. ??

ישראל שלווה מעכו"ם ועכו"ם מישראל, ונתגייר, בין שזקפן עד שלא נתגייר בין משנתגייר, גובה הקרן ולא הריבית. דברי ר"מ. ר' יוסי אומר: ישראל שלווה מגוי ונתגייר, בין שזקפן עד שלא נתגייר בין שזקפן משנתגייר, גובה הקרן ולא הרבית. אבל עכו"ם שלווה מישראל ונתגייר, אם עד שלא נתגייר זקפן עליו במלוה, גובה ישראל מהגר הקרן והריבית, משנתגייר גובה הקרן ולא הריבית. בר קפרא אמר גובה את הקרן ואת הריבית. א"ר יעקב בר אחא טעמא דבר קפרא מכיון שאת מבריחו מן הריבית אף הוא נעשה גר שקר. כדיי להינצל מלפרוע רבית

לווה אדם מבניו בנותיו בריבית, אלא שמחנכן בריבית.

אמר רב כגון אנא לרבה בר בר חנה, ורבה בר בר חנה לי.

לא יהא אדם לווה בשקל ומלוה בסלע.לווה לי שקל היום, ואני אלווה לך סלע למחר אבל עכו"ם לווה בשקל ומלוה בסלע. ישראל לוה מעכו"ם ועכו"ם מישראל וישראל נעשה לו ערב, ואינו חושש משום רבית. ישראל שמינה עכו"ם אפוטרופא או סנטר, מותר ללוות ממנו בריבית כיון שהמעות באחריות העכו"ם ועכו"ם שמינה ישראל אפוטרופא או סנטר, אסור ללוות ממנו בריבית. מעות עכו"ם שהיו מופקדין אצל ישראל, מותר ללוות בריבית. מעות ישראל שהיו מופקדין ביד עכו"ם, אסור ללות ממנו בריבית. זה הכלל כל שהוא באחריות ישראל אסור באחריות עכו"ם מותר:

הלכה ו משנה אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער. היה הוא תחלה לקוצרים, כ לא "יצא השער" עדיין **פוסק עמו על הגדיש, ועל העבט של ענבים, ועל המעטן של זיתים, ועל הביצין של יוצר, ועל הסיד משישקע כבשנו. פוסק עמו על הזבל כל ימות השנה. ר' יוסי אומר אין פוסק עמו על הזבל עד שיהא לו זבל באשפות וחכמים מתירין**

פוסק עמו כשער הגבוה. ר' יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו יכול לומר תן לי כזה או תן לי מעותיי.

מלוה אדם את אריסיו חיטין בחיטין לזרע אבל לא לאכול. שהיה ר"ג מלוה אריסיו חיטין ביוקר והוזלו או בזול והוקירו ונוטל מהן כשעת הזול. לא שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו:

גמרא מהו לפסוק בשער של סירקי? שיירא של ישמעאלים המוכרים תבואה ר' יוחנן אמר פוסקין, ריש לקיש אמר אין פוסקין. רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זירא לא מסתברא דיודי ריש לקיש לרבי יוחנן בשער סירקי של קיסרין שאינה פוסקת.

אמר רבי בון בר כהנא ותימה אנא איך רבנן ריו"ח ור"ל באיזה אופן פליגי? פליגי. אם פוסק על המעות, אם פוסק על המלווה? א"ר ירמיה במלוה איתפליגו אבל בפוסק כל עמא מודו שמותר. אמר ר' יוסה בפיסוק איתפלגון אבל במלוה כל עמא מודה שאסור.

[ותני כן היה חייב לו מעות ובא ליטול ממנו בגורן ואמר לו עשם עלי כשער שבשוק ואני אעלה לך כל שנים עשר חדש אסור דלא כאיסרו הבא לידו]

דבי ר' ינאי אמרי פוסקין על השחת. רבי יוסי בן חנינה אומר אף על חלות דבש.

ר' יוחנן אומר כל העיירות הסמוכות לטיבריא כיון שיצא שער של טיבריא פוסקין:

היה הוא תחילה לקוצרין פוסק עמו על הגדיש כו'. רב אמר מחוסר מעשה אחד פוסק. מחוסר כמה מעשים אינו פוסק. רבי יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין אפילו מחוסר כמה מעשים פוסק. כיון דאפשר לגמרם בידי אדם והא מתניתא פליגא על רב היה הוא תחילה לקוצרין כו'

אבא בר זמינא יהב חד דינר לקפילה, ונסב מיניה כשעה זלילה כשער הזול בכל שתא. ולא מודי ליה רבנן

רבי חייה רובה הוה ליה כיתן אתו חמרייא מיזבנה מיניה. אמר לון לית בדעתי מזבנתיה כדון אלא בפוריא אין רצוני למכור הפשתן עכשיו, אלא בפורים אמרו ליה זבנה לן כדין מה דאת עתיד מיזבנתיה בפוריא. וניתן לך המעות בפורים כשער של פורים אתא שאל לרבי א"ל אסור. נפק קבעה במתניתא

אמר רב מודי רבי חייה חביבי די אילן יהבין ליה אגרא בתר כן, וקנה בתר כן, שרי דכבר יצא השער וי"ל. אגרא מן כבר מעכשיו וקנה בתר כן, שרי. קנה מכבר, אגרא בתר כן, אסור.

ר' לעזר יהב דינר לחד בר נש א"ל מה דהינון =דאינון עבדין מיכן ועד חנוכה דידי. מתמן ולהלן לית לי עמך עסוק, אין פחתין ואין יתרין דידך. בעא מיתן ליה בתר חנוכה, ולא קביל. דחזר ביה , ונטה לאיסור ר' לעזר חשש על קרוב לשכר ורחוק להפסד. ותני כן: קירוב שכר וריחוק הפסד זו מידת רשעים. קירוב הפסד וריחוק שכר זו מדת צדיקים. קרוב לזה ולזה רחוק לזה ולזה זו מידת כל אדם.

ר' יצחק יהב דינרין לבר נש, בעא מיעבד ליה כהדא דרבי לעזר ולא קיבל עילווי.

כהנא יהב מ' דינרין לבר נש מיזבן ליה כיתן, יקרא כיתנא. אתא שאל לרב א"ל איזיל סב מיניה ארבעים כורין רברבין כיון דיצא השער

ביקש ר' להתיר "קליטו של ים" ולא הניחו ר' ישמעאל בר"י. ואית דמרי ביקש רישבר"י להתיר קליטו של ים, ולא הניחו ר'. מאי קליטו של ים? בר נש דיהב לחבריה מאה דינרין. כגון אילין דיהבין עיבידת' לאילין דמפרשין לריסים, to those who go to the race-course to sell goods for a profit and the money-lender receives the principal plus 2/16 or 3/16 of the money generated from the sold goods this is not Ribbis but deaf Ribbis [since the money-lender assumes responsibility for the goods on its way to the race-track] מתרתין קסוסטבן או משלשה קסוסטבן אין זו רבית אלא טרשא. נותן מעות למפרשי הים (שהולכין לקנות סחורה במקום הזול) ומקבל עליו אחריות הסחורה—וכשחוזר ומוכרן, נותן להם קצת מהריווח

רבי יוסה ורבי לעזר בן עזריא. שניהן אמרו דבר אחד. דתנינן תמן היה לו דבר מועט מוסף עליו והולך. אסור לעשות אשפתות בשדהו בשביעית דמיחזי כמזבל, עד שיגביה ג-- אים מוציא קצת זבל לשדהו, ודעתו להוסיף, פליגי אי חיישי' שמא לא ימצא –וכן במתניתין פליגי בזה ור"א בן עזריה אוסר עד שיעמיק ג' או עד שיתן על הסלע:

הלכה ז משנה לא יאמר אדם לחבירו הלויני כור חיטין ואני נותן לך מן הגורן אלא אומר לו עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח. והלל אוסר. וכך היה הלל אומר: לא תלוה אשה ככר לחבירתה עד שתעשינה בדמים. שמא יוקירו החיטים ונמצא באות לידי רבית:

גמרא תני לא יאמר אדם לחבירו הלוני כור חטים ואני נותן לך לגורן, הא עד שתים שלש שבתות מותר. והלל אוסר. שמואל אמר הלכה כהלל:

הלכה ח משנה אומר אדם לחבירו: נכש עמי ואנכש עמך, עדור עמי ואעדור עמך, ולא יאמר לו עדור עמי ואנכש עמך. כל ימי גריד אחד. כל ימי רביעה אחת. לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני עמך ברביעה.

ר"ג אומר: יש ריבית מוקדמת ויש רבית מאוחרת. כיצד? נתן את עיניו ללוות ממנו, היה משלח לו ואמר בשביל שילויני, זו היא ריבית מוקדמת. לווה ממנו והחזיר לו את מעותיו, היה משלח לו ואמר בשביל מעותיו שהיו בטילות אצלי, זו היא רבית מאוחרת.

רבי שמעון אומר: יש רבית דברים לא יאמר המלווה ללווה **לו דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני** הודיעני כשיבא פלוני

אילו עוברין בלא תעשה: המלוה והלוה והערב והעדים. וחכמים אומרים: אף הסופר. עוברים על בל תתן לו, ועל בל תקח ממנו, ועל לא תהיה לו כנושה, ועל לא תשימון עליו נשך, ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני ה':

גמרא א"ר יסא בוא וראה כמה סמיות עיני מלוי רבית. אדם קורא לחבירו עובד ע"א ומגלה עריות ושופך דמים ומבקש לירד עמו לחייו. והלה שוכר העדים והלבלר, ואומר להן בואו והעידו שכפר במקום! ללמדך שכל המלוה בריבית כופר בעיקר. רבי שמעון בן אלעזר אומר יותר ממה שכופרין בעיקר, כופרין שעושין התורה פלסטר a forged document ואת משה טיפש, ואומרין: אילו היה יודע משה שכך היינו מרויחין, לא היה כותבו. רבי עקיבה: אומר קשה הריבית שאף הטובה רבית. הרי שאמר ליקח לו ירק מן השוק אע"פ שנתן לו מעותיו הרי זה רבית. רבי שמעון אומר קשה הריבית שאף שאילת שלום רבית לא שאל לו שלום מימיו ועל שלווה ממנו הקדים לו שלום הרי זה רבית. וכן היה ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ואינו מלוון בריבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך וגו'. א"ר שמואל בר אימי המיטמוט הזה לא היינו יודעין מהו. ובא שלמה ופירש הצל לקוחים למות ומטים להרג אים תחשוך.

מסכת בבא מציעא פרק ו

הלכה א משנה השוכר את האומנין והטעו זה את זה, אין להן זה על זה אלא תרעומת. שכר את החמר ואת הקררבעל עגלה **להביא לו פרייא פרין וחלילין** מיני כלי זמר **לכלה או למת, פועלין לעלות פשתנו מן המשרה, וכל דבר שהוא אבד, וחזרו בהן-- מקום שאין אדם, שוכר עליהן או מטען:**

גמרא # הטעו זה את זה מהו? איתי אתון עבדין עמי בואו אתם תעשו עמי! היך אתון עבדין? מן עשר רביין. שם מטבע ואשכחון עבדין מן חמש רביין ונמצא שאין בעה"ב משלם רק 5 .
למלאכה- אתון עבדין עמי! היך אתון עבדין? מן חמשה יומין צריך רק 5 יום עבודה להשיג 100$ ואשכחון עבדין מן עשרה יומין

הטען בעל הבי' מהו? איתיי אתון עבדין עם חבירייכון! היך הינון עבדין? מחמש רביין! ואשכחן עבדין מעשר רביין בעה"ב משלם לחביריו עשר! [ופועל זו הוטעה] למלאכה- אתיי אתון עבדין עם חביריכון! היך הינון עבדין? מעשרה יומין, ואשכחון עבדון מחמשה יומין. שמספיק 5 ימים לעבודה הלז וממילא תשלומין נמוך [והפועל סבר שי"ל עבודה עבור 10]

במה דברים אמוריםאין להם אלא תרעומת שלא הלכו החמרים, אבל הלכו ולא מצאו תבואה. פועלין לנכש ומצאו שדהו לחה. נותן להן שכר הליכה וחזירה. ולא דומה הבא טעון לבא ריקן. עושה מלאכה ליושב ובטל. היושב בצל ליושב בחמה.

ר' חייה רובה אגר חמרין למיתא ליה כיתן, הלכו ומצאוה לחה. אמר ליה לרב: פוק והב לון אגרן משלם. ואמר להון לא דאנא חייב מיתן לכון אגריכן. אלא אנא חייה מתרית מוותר לכון

במה דברים אמורים? שלא התחילו, אבל אם קבל ממנו שדה לקצור בשני סלעים, קצר חצייה והניח חצייה. בגד לארוג בשני סלעים, ארג חציו והניח חציו, שמין לו. כיצד שמין לו מה שעשה? אם היה מה שעשה יפה ששה דינרין עשה מלאכה יפה נותן לו סלע או יגמור מלאכתו. ואם שקלמה שעשה שווה שקל נותן לו שקל. ר' דוסא אומר: שמין מה ש ע ת י ד ליעשות, אם היה מה שעתיד ליעשות יפה ששה דינרין נותן לו שקל או יגמור מלאכתו. ואם שקל מה שעתיד ליעשות שווה שקל נותן לו סלע. ר' זירא בשם רב הונא, רבי בינה רבי ירמיה בשם רב: הלכה כרבי דוסא.

במה דברים אמורים? בדבר שאינו אבד. אבל בדבר האבד שוכר עליו ממקום אחר או ומטען. ואומר לו: סלע פסקתי לך שניים אני נותן לך! מפרש "שוכר עליהן" הלך ושכר ממקום אחר, נוטל מזה ונותן לזה. א"ר אילא: ובלבד עד כדי שכרו. עד כדון ובלבד עד כדי שכר אותו היום, ובלבד עד כדי שכרו לשעה. אינו יכול ליטול מהם שכרם של כל היום, רק שכר מלאכה שעשו עד אותו השעה

במה דברים אמורים במקום שאינו מוצא לשכור פועלים. אבל אם ראה חמרין שממשמשין ובאין, או שפרק ספינתו בלמן בנמל אמר לו צא ושכור לך אחת מכל אילו! אין לו עליו אלא תרעומת:

הלכה ב משנה השוכר את האומנין וחזרו בהן ידן לתחתונה. אם בעל הבית חזר בו ידו לתחתונה. כל המשנה ידו לתחתונה וכל החוזר בו ידו לתחתונה:

גמרא רב אמר כי לי בני ישראל עבדי' אין ישראל קונין זה את זה. א"ר יוחנן כעבד עברי היא מתני'. דין עבד עברי [שידו על העליונה--עיין בבלי קדושין] על דעתיה דרב, בין פועל בין בעל הבית יכול לחזור בו. דקרא לא מפליג בין פועל לבעה"ב על דעתיה דרבי יוחנן, פועל יכול לחזור בו, ולא בעל הבית:

הלכה ג משנה השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה, בבקעה והוליכה בהר, אפילו זו עשרה מילין וזו עשרה מילין ומתה, חייב לשלם.

שכר את החמור והבריקה נסתמא **או שנישאת באנגריא** עבודת מלך **אומר לו הרי שלך לפניך. מתה או נשברה חייב להעמיד לו חמור.**

השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה, אם החליקה פטור, ואם הוחמה חייב. בבקעה והוליכ' בהר, אם החליקה חייב, ואם הוחמה פטור, ואם מחמת המעלה חייב.

השוכר את הפרה לחרוש בהר וחרש בבקעה ונשבר הקנקן פטור. בבקעה וחרש בהר ונשבר הקנקן חייב.

לדוש בקטנית ודש בתבואה, פטור. בתבואה ודש בקטנית חייב, שהקטנית מחלקת:

גמרא ניחא בהר והוליכה בבקעה יש לומר דהוחמה בבקעה והוליכה בהר? ר"ש בן יקים אמר בשמתה מחמת אויר, ר' דוסתאי בן ינאי אמר שהכישה נחש. ר' יוחנן אמר ר"מ היא דאמר כל המשנה על דעת בעל הבית נקרא גזלן.

שכר חמור והבריקה. דבזק. עוור או שנעשי' אנגריא. אית תניי תני אנגריא כמיתה, ואית תניי תני אומר לו הרי שלך לפניך. מאן דתני אנגריא כמיתה, באותו שאינו יכול לפשר. מאן דמר אומר לו הרי שלך לפניך, באותו שיכול לפשר.

תני ר"ש בן אלעזר אומר בדרך הליכתה אין חייב להעמיד לו חמור אחר, שלא בדרך הליכתה חייב להעמיד לו חמור אחר.

א"ר אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה בקפנדריא, אין חייב להעמיד לו חמור אחר. בסילקי דרך ארוכה, חייב להעמיד לו חמור אחר. ר' אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה אגרא מיכא ללוד, ואינסיבת אנגריא ללוד, אין חייב להעמיד לו חמור אחר. מיכא ללוד, ואינסיבת אנגריא לצור, חייב להעמיד לו חמור אחר.

מתה או נשברה חייב להעמיד לו חמור. ר' יוחנן אמר בשאמר לו חמור סתם, אבל אם אמר לו חמור זה יכיל מימר ליה לדין בעית, אייתי ליה קומיך!! הרי שלך לפניך ...אומר המשכיר לשוכר

בחמור זה, ומת רב הונא אמר חייב ליטפל בו באותו מקום. אים אפשר למוכרה ב"אותו מקום", חייב המשכיר לעשות כן א"ר זירא אם יש בטפילה כדי לשכור לו גיידור סייח קטן קטן חייב להעמיד לו חמור אחר, ואם לאו אינו חייב להעמיד לו חמור אחר. אמר ר' הונא אם יש בנבילה כדי ל י ק ח גיידור קטן חייב להעמיד לו חמור אחר, ואם לאו אינו חייב להעמיד לו חמור אחר:

הלכה ד משנה השוכר את החמור להביא חיטין והביא שעורין, תבואה והביא תבן, חייב. כמה יוסיף על משואו ויהא חייב? סומכוס אומר משום רבי מאיר: סאה לגמל ושלשת קבין לחמור:

גמרא תני כמה יוסיף על משאו ויהא חייב? סומכוס אומר משום ר' מאיר: סאה לגמל, ושלשה קבין לחמור. קב לכתף ושלשה סאין לעגלה. וספינה לפי מה שהיא.

שיירה שנפל עליה גייס מחשבין לפי ממון ולא לפי נפשות. שלחו לפניהן תריי =תייר לתור לפניהן הדרך מחשבין לפי נפשות. אין משנין על המנהג של שיירה. ספינה שעמד עליה נחשול והיקל ממשואה, מחשבין לפי משאוי ולפי ממון, ולא לפי נפשות. אבל השוכר מחבירו קרון או ספינה מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות, ולא לפי ממון. שיירא שנפל עליה גייס ועמד אחד מהן והציל מידן הציל לאמצע ואם נתנו לו רשות, הציל לעצמו. חמרין שנפלו עליהן ליסטין ועמד אחד מהן והציל הציל לאמצע ואם התנה עמם בבית דין הציל לעצמו. השותפין שמחלו להן מוכסין מחלו לאמצע ואם אמרו לשם פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו. הגבאין והמוכסין תשובתן קשה הרי אילו מחזירין למי שמכירין. ולמי שאין מכירין יעשו מהן צורכי ציבור:

הלכה ה משנה כל האומנין שומרי שכר, וכולן שאמרו הבא מעות וטול את שלך, שומר חנם.

שמור לי ואשמור לך שומר שכר

שמור לי ואמר לו הנח לפני! שומר חנם

המלוה על המשכון שומר שכר. רבי יודה אומר: הלוהו מעות ש"ח, הלווה פירות שומר שכר

אבא שאול אומר: מותר אדם להשכיר משכונו של עני להיות פוסק עליו והולך מפני שהוא כמשיב אבידה:

גמרא הדא אנטיכריסים מלווה משתמש במשכון רבית הוא.

שמואל אמר בשאמר לו הנח לפניי, אבל אמר לו הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר.

א"ר יוחנן רוצה אדם ליתן כמה, ולמכור פירותיו על ידי משכון. רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה רוצה אדם ליתן כמה ולמכור פירותיו, למי שיפייסנו על ידי משכון: מוכר פירותיו ונוטל משכון הוא ש"ש, דאדם נותן פרוטה ללוקח/למי שמפייס הלוקח, כדיי שיוכל למכור פירותיו ע"י משכון

הלכה ו משנה המעביר חבית ממקום למקום נשברה בין שומר חנם בין שומר שכר ישבע. אמר רבי אליעזר תמיה אני אם יכולין זה וזה להישבע: דקרובים לפשיעה

גמרא תני ר' יהודה אומר: שומר חנם ישבע, ש"ש ישלם

קדר מסר קדרוי לבר נש, תברין, ארים גולתיה. אתא גבי רבי יוסי בר חנינה, אמר ליה איזיל אמור ליה למען תלך בדרך טובים. אזל וא"ל ויהב גולתיה. א"ל יהב לך אגרך? א"ל לא. א"ל זיל ואמור ליה וארחות צדיקים תשמור! אזל וא"ל, ויהב ליה אגריה:

מסכת בבא מציעא פרק ז

הלכה א משנה השוכר את הפועלין ואמר להן להשכים ולהעריב, מקום שנהגו שלא להשכים ולהעריב, אינו יכול לכופן. מקום שנהגו לזון, יזון. לספק מתיקה, יספק. הכל כמנהג המדינה.

מעשה בר' יוחנן בן מתיה שאמר לבנו: צא ושכור לנו פועלין ופסק עמהן מזונות, וכשבא אצל אביו אמר לו: אפי' את עושה להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן, שהן בני אברהם יצחק ויעקב. אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להן: על מנת שאין לכם אלא פת וקטנית בלבד. רשב"ג אומר: לא היה צריך הכל כמנהג המדינה:

גמרא אמר רב הושעיה זאת אומרת המנהג מבטל את ההלכה.

הסבר לדברי רב הושעיה א"ר אימי כל המוציא מחבירו עליו להביא ראייה חוץ מזו =הפועלין מוציאין ממון מבעה"ב אף שאינן משכימין

בני טיבריא לא משכימין ולא מעריבין. בני בית מעון משכימין ומעריבין.

בני טיבריא שעלו לשכר בית מעון, נשכרין כבית מעון. בני בית מעון שירדו לשכר בטיבריא, נשכרין כטיבריא. אבל מי שעולה מטיבריא, לשכור פועלין מבית מעון, יכילו מימר לון כן סלקת במחשבתכון דלא הוינא משכח מיגר פועלין מטיבריא?! אלא בגין דשמעי' עליכון דאתון משכימין ומעריבין בגין כן סלקית הכא!

מקום שאין מנהג, יהודה בן בוני רבי אמי רב יהודה: תניי בית דין הוא שתהא השכמה של

בעה"ב, והערבה של פועלין. ומאי טעמא? תשת חשך ויהי לילה הכפירים שואגים לטרף תתן להם ילקוטון תזרח השמש יאספון יצא אדם לפעלו. ערב שבת, בין השכמה בין הערבה משל בעל הבית. עד איכן? עד כדי למלאות לו חבית מים ולצלות לו דגה ולהדליק לו נר.

על דעתיה דרבי יוחנן בן מתיה, אדם שהלך לקדש אשה ממקום אחר ודעתו לדור במקומו צריך להתנות עמה ולומר לה על מנת דתעבדי כן וכן, ותאכלי כן וכן:

הלכה ב משנה אילו אוכלין מן התורה: העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה, ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתן, ובדבר שגידוליו מן הארץ. ואילו שאינן אוכלין: העושה במחובר לקרקע בשעה שאינה גמר מלאכה. ובתלוש מן הקרקע מאחר שנגמרה מלאכתן. ובדבר שאין גידוליו מן הארץ

היה עושה בידו אבל לא ברגליו, ברגליו אבל לא בידיו, אפילו על כתיפו הרי זה יאכל. רבי יוסי בי ר' יהודה אומר: עד שיעשה בידיו וברגליו:

גמרא א"ר לא כי תבוא בכרם רעך וגו' וכי עלה על דעת שיאכל עצים ואבנים?! מה ת"ל ענבים? שלא יקלף בתאנים וימצמץ בענבים:

היה עושה בידיו אבל לא ברגליו. תני בידיו- אוגד. ברגליו- מסמיך. אפילו על כתיפו- טוען. ר' יוסי בי ר' יודה אומר שיעשה בידיו ורגליו וגופו יצא עושה בידיו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בגופו.

דייש- מה דייש מיוחד דבר שגידולי קרקע יצא החולב המגבן המחבץ שאין גידולי קרקע. מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו יצא היין משיקפה, ושמן משירד לעוקה. הבודל בתמרים והמפרד בגרוגרות- דבר שנגמרה מלאכתו. מה דייש שלא בא לזיקת המעשרות, יצא הלש והמקטף והאופה שבא לזיקת מעשרות:

הלכה ג משנה היה עושה בתאנים, לא יאכל בענבים. בענבים, לא יאכל בתאנים. אבל מונע הוא את עצמו עד שהוא מגיע למקום היפות ואוכל. וכולן לא אמרו אלא בשעת מלאכה, אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו: הפועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן. ובחזירתן מן הגת. וחמור כשתהא פורקת:

גמרא א"ר לא: כתיב כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך וכי מה יש בכרם לוכל אלא ענבים! ללמדך היה עושה בענבים לא יאכל בתאנים:

הלכה ד משנה אוכל פועל קישות אפי' בדינר. וכותבת אפילו בדינר. ר' לעזר חסמא אומר: לא יאכל פועל יותר על שכרו, וחכמים מתירין. אבל מלמדין את האדם שלא יהא רעבתן ויהא סותם הפתח בפניו

קוצץ אדם על ידי עצמו ועל ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו הגדולים ועל ידי אשתו מפני שיש בהן דעת ויכולין למחול האכילה (ויתרבה שכר הפועל) **אבל אינו קוצץ לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים מפני שאין בהן דעת:**

גמרא תני ר' חייא: אוכל פועל אשכול ראשון. ר' לעזר בן אנטיגנס אומר בשם רבי לעזר בי רבי ינאי: זאת אומרת אוכל פועל יותר על שכרו.

אית תניי תני: אשכול אחרון כ שאין כאן אלא אשכול א ח ד. רבי יוחנן בשם רבי ינאי. זאת אומרת שיאכל פועל יותר על שכרו

הלכה ה משנה השוכר את הפועלין לעשות עמו בנטע רבעי לבצרן מהגפן **שלו, הרי אילו לא יאכלו. אם לא הודיען, פודה ומאכילן. נתפרסו עיגוליו נתפתחו חביותיו הרי אילו לא יאכלו,** דכבר נגמרה מלאכתן למעשר **ואם לא הודיען, מעשר ומאכילן:**

גמרא כל שיוצא בו לא בא לזיקת המעשרות ואיסור אחר גרם לו, שכרו סתם פודה ומאכיל כגון שהיו כבר בחבית ונתפזרו או נטע רבעי מעשר ומאכיל. קצץ עמו שלא יאכל, הרי זה אינו אוכל. וכל שכיוצא בו בא לזיקת המעשרות והיתר אחר גרם לו כגון שבעה"ב חשב לקצות תאניו שכרו סתם אינו אוכל. קצץ עמו הרי זה אוכל:

הלכה ו משנה שומרי פירות אוכלין מהילכות מדינה. אבל לא מן התורה.

ארבעה שומרין הן: שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר. שומר חנם נשבע על הכל. והשואל משלם את הכל. ונושא שכר והשוכר, נשבעין על השבורה ועל השבויה והמתה, ומשלמין את האבידה ואת הגניבה:

גמרא רב הונא אמר: בשומרי גנות ופרדסין היא מתני' דהוי "מחובר שלא בשעת גמר מלאכה" אבל בשומרי פירות אוכלין מן התורה. דשמירה כמעשה

שמואל אמר בשומרי פירות היא מתניתא אוכלין מהלכות מדינה—שמירה לאוו כמעשה אבל בשומרי גנות ופרדסין אין אוכלין לא מהתורה ולא מהילכות מדינה.

תני רב חייה ומסייע על רב הונא: וטמא הכהן עד הערב גבי פרה אדומה לרבות את השומרין שיהו מטמין בגדיו:

הלכה ז משנה זאב אחד אינו אונס, ושני זאבין אונס. רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים אף זאב אחד אונס. שני כלבים אינן אונס. ידוע הבבלי משום רבי מאיר: מרוח אחת אינו אונס, משתי רוחות אונס. הליסטין הרי הן אונס. והארי והדוב והנמר והברדליס והנחש הרי אילו אנסין. אימתי? בזמן שבאו מאיליהן, אבל אם הוליכן למקום גדודי חיה וליסטין אין אילו אנסין. מתה כדרכה, הרי זה אונס, סגפה ומתה אין זה אונס. עלת לאונסו **לראשי צוקין ונפלה, הרי זה אונס. העלה לראשי צוקין ונפלה, אינו אונס.**

מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, והשואל להיות פטור מלשלם, ונושא שכר והשוכר להיות פטור משבועה ומלשלם.

וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנייו בטל.

וכל תנאי שהוא מעשה מתחלתו תנייו בטל "הרי הבית שלך, אים תלך למקום פלוני" **וכל שאיפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנייו קיים:**

גמרא תני כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאי ממון, תנאו קיים. תנאי שאינו של ממון, תנאו בטל. כיצד? אמר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה, הרי זו מקודשת ותנאו קיים. שאם מתי לא תהא זקוקה לייבום, הרי זו מקודשת ותנאו בטל.

זה הכלל שהיה ר' יודה בן תימא אומר: כל דבר שאי אפשר להתקיים, "ע"מ שתעבור הים ברגלייך" והתנה עמה לא נתכוון אלא להפליגה. בין שאמר בכתב בין שאמר בפה כל המתקיים בפה מתקיים בכתב. וכפר עותני כגליל. ואנטיפטרס כיהודה. לעניין גט "הרי"ז גיטך אם אצא מיהודה לגליל.." את שבנתיים מטילין אותו לחומרו:

מסכת בבא מציעא פרק ח

הלכה א משנה השואל את הפרה ושאל בעליה עמה, שאל את הפרה ושכר בעליה עמה, שאל את הבעלים או שכרן, ואח"כ שאל את הפרה, ומתה, פטור. שנאמר: אם בעליו עמו לא ישלם.

אבל שאל את הפרה ואח"כ שאל את הבעלין או שכרן, ומתה, חייב. שנאמר: בעליו אין עמו שלם ישלם:

גמרא אבל שאל את הפרה ואחר כך שאל בעלה או שכרן ומתה חייב. א"ר אילא ממשמע שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם איני יודע שאים אין בעליו עמו שלם ישלם! מה ת"ל בעליו אין עמו שלם ישלם? אלא מכיון ששאלה פרה ולא שאל בעלה עמהן אע"פ שהבעלין חורשין על גבה ומתה חייב.

א"ר לא ממשמע שנאמר אין בעליו עמו שלם ישלם איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם! מה ת"ל בעליו עמו לא ישלם. אלא מכיון ששאל הפרה ושכר בעלה עמה, אף ע"פ שהבעלים חורשין במקום אחר ומתה פטור:

הלכה ב משנה השואל את הפרה ושאלה חצי יום ושכרה חצי יום, שאלה היום ושכרה למחר, שאל אחת ושכר אחת. המשאיל אומר: שאולה מתה, ביום שהיתה שאולה מתה, בשעה שהיתה שאולה מתה, והלה אומר איני יודע! חייב.

השוכר אומר שכורה מתה, ביום שהיתה שכורה מתה, בשעה שהיתה שכורה מתה, והלה אומר איני יודע! פטור.

זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע השוכר שהשכורה מתה

זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו:

גמרא לילה שבנתיים בין יום השאולה ויום השכורה מהו? אית מרין דרך הפרות ללון על בעליהון להשיבו תכף בשקיעה וזו על ידי ששכורה אצלו לא לנה, כשכורה היא אצלו והוא פטור. ואית מרין אין דרך הפרות ללון על בעליהן, וזו כשאולה היא אצלו והוא חייב:

הלכה ג משנה השואל את הפרה ושילחה לו ביד בנו וביד עבדו וביד שלוחו, או ביד בנו וביד עבדו או ביד שלוחו של שואל, ומתה, פטור.

אמר לו השואל: שלחה לי ביד בני וביד עבדי וביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך, או שאמר לו המשאיל: הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי, או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך, ואמר לו השואל: שלח! ושילחה, ומתה חייב.

וכן בשעה שמחזירה:

גמרא תני: השאילני פרתך עשרה ימים, והשאל לי בהן חמשה ימים מן כבר מעכשיו. מתה בתוך האחרונים, משעבוד הראשונים מתה. ופטור [דהויא שאלה בבעלים]

השאיליני פרתך ואני נשאל לך. השאיליני פרתך ובוא ועשה עמי. השאיליני קרדומך ובוא ונכש עמי. השאיליני תמחוייך ובוא ואכול עמי משום ד מ ש ל ם משהו עבור השאלה, מיקרי ש ו כ ר [ושני אמצעיים משום שאלה בבעלים]. שאלה מן הבייר ממונה על בור העיר (מצד אנשי העיר) או מן הסנטר

שומר של עיר או מן האיקומנוס, סופר העיר ומתה. כמי שהבעלים עמו: הו"ל שאלה בבעלים

הלכה ד משנה המחליף פרה בחמור וילדה, וכן המוכר שפחתו וילדה, זה אומר: שמא..**עד שלא מכרתי, וזה אומר** שמא **משלקחתי, יחלוקו.**

1 היו לו שני עבדים אחד גדול ואחד קטן, וכן שתי שדות אחת גדולה ואחת קטנה, הלוקח אומר הגדול לקחתי, והמוכר אומר איני יודע, זכה בגדול

2 המוכר אומר הקטן מכרתי והלה אומר איני יודע אין לו אלא קטן

3 זה אומר גדול וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר.

4 זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו:

גמרא # א"ר יוחנן זו מתניתין דהמניח להוציא מידי סומכוס שאומר כל הספיקות יחלוקו.

א"ר לא, תיפתר בשזה אומר בריא לי וזה אומר בריא לי. מאן יימר דפליג סומכוס בברי וברי? ושפיר אתיא מתני' דהמניח כוותיה

ר' יוסי בעי, אם בשזה אומר בריא לי וזה אומר בריא לי, על דא אמר ר' יוחנן להוציא מדברי סומכוס?! [ריו"ח ע"כ ס"ל דפלג סומכוס אף בברי וברי]

הלכה ה משנה המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לסאה מוציאים פחות מרביעית שמן לסאה זיתים **הרי הן לבעל הזיתים. עשו רביעית לסאה,**

זה אומר: זיתיו גידילו! וזה אומר: ארצי גידלה! יחלוקו.

שטף הנהר את זיתיו ונתנן לתוך שדה חבירו, זה אומר: זיתיי גידילו! וזה אומר: ארצי גידילה! יחלוקו:

גמרא ר' יוחנן בעי, התעבו מה הן. מי פליג בעל הקרקע?

רב הונא אמר בששטפן בגושיהן דאל"ה הכל של בעל הקרקע

ר' יוסי בן חנינא אומר שני ערלה ביניהן: אבל לאחר 3 שנים הכל לבעל הקרקע—דאי"צ לגוש ראובן עוד

הלכה ו משנה המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח. ובימות החמה, שלשים יום. ובכרכין, אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש. ובחנויות- אחד כרכין ואחד עיירות שנים עשר חדש. רשב"ג אומר: חנות של נחתומין ושל צבעין שלש שנים: כדיי שיוכל ליפרע חובותיו (שדרכן להקיף לזמן מרובה)

גמרא תני: כל אילו שאמרו שלשים יום וי"ב חדש לא שידור בתוכן שלשים יום וי"ב חדש, אלא שיודיעו קודם שלשים יום וקודם י"ב חדש.

בית הבד- כל שעת בית הבד. בית הגת- כל שעת הגת. בית היוצרה- אין פחות משנים עשר חודש. א"ר יוסי במה דברים אמורים באילין שהן עושין בעפר שחור, אבל באילו שעושין בעפר לבן, כונס גורנו ומסתלק:

הלכה ז משנה המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב בדלת ובנגר ובמנעול ובכל דבר שהוא מעשה אומן. אבל דבר שאינו מעשה אומן, השוכר עושהו.

הזבל של בעל הבית. אין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכיריים בלבד:

גמרא הורי ר' יצחק בר חקולה: מזוזה מעשה ידי אומן:

הלכה ח משנה המשכיר בית לחבירו לשנה, ונתעברה השנה, נתעברה לשוכר. השכיר לו לחדשים. נתעברה השנה נתעברה למשכיר.

מעשה בציפורין באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהב לשנה, מדינר זהב לחדש. ובא מעשה לפני רשב"ג ולפני רבי יוסי ואמרו: יחלקו את חדש העיבור:

גמרא והיכי? אם בשבא עליו בסוף החדש גביי ליה כולה! הרי כבר דר בו ואם בשבא עליו בראש חדש א"ל פוק לך!

שמואל אמר: כיני מתניתא בשבא עליו באמצע החדש.

רב אמר: דינא דגרדיי. זה דין של גרדיים!

א"ר לא, לית פשטא על דא, על שיטת בן ננס. מתניתין דלא כבן ננס.... דו אמר ביטל לשון אחרון את הראשון:

הלכה ט משנה המשכיר בית לחבירו ונפל, חייב להעמיד לו בית, היה קטן לא יעשנו גדול, גדול לא יעשנו קטן, אחד לא יעשנו שנים, שנים לא יעשנו אחד, לא יפחות מן החלונות ולא יוסיף עליהן אלא מדעת שניהן:

גמרא [באופן כזה חייב להעמיד א ח ר כ ז ה] ריש לקיש אמר במעמידו על גביו. ר' יוחנן אמר באומר לו בית כ ז ה אני משכיר לך.

אלא, המשכיר בית לחבירו וביקש למוכרו. האים יכול למכור בית המושכר? א"ר אמי לא עלת על דעת שזה ימות ברעב. כיון שנצרך למעות, פקע השכירות ומוכרו!

רבי זירא ור' הילא תריהון מרין מכל מקום קנוי לו. אלא דו א"ל: שיבקיה דשרי, עד ימלא אנקלווסים דידיה. כ וודאי יכול למוכרה לאחר,וקנהו. אבל אין השוכר חייב לצאת עד שיושלם זמן שכירותו

אתא עובדא קומי רבי ניסי ולא קביל. דברי ר"ז—אלא אים הלוקח רוצה דווקא שיצא השוכר, חייב לצאת

מה, פליג? אמרי, ברתיה הוות ממשכנה גבי חד רומי,והיה שעת הדחק שהוצרך למעות

בגין כן הורי כרבי אימי:

מסכת בבא מציעא פרק ט

הלכה א משנה המקבל שדה חבירו, מקום שנהגו לקצור יקצור, לעדור יעדור, לחרוש אחריו יחרוש, הכל כמנהג המדינה.

כשם שחולקין בתבואה, כך חולקין בתבן ובקש

כשם שחולקין ביין כך חולקין בזמורות ובקנים-ושניהן מספקין את הקנים:

גמרא מקום שנהגו לקצור, ותלש, אמר ליה את בעיתה. אתה "מבעית" שדיי (שלא נשאר שום תבן לזבל) לתלוש וקצר, אמרין ליה פוק דריתה. צא ודייר לי השדה!

תני המקבל שדה מחבירו הרי זה קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר.

החופר והכייל והסנטר שומרי העיר והאיקונומוס, farm manager נוטלין שכרן מן האמצע.

הבייר והבלן והספר בזמן שבאין מכח האריס נוטלין מכח האריס. מכח בעל הבית, נוטלין מכח בעל הבית. אין משנין על מנהג מדינה:

הלכה ב משנה המקבל שדה מחבירו והיא בית שלחין או בית האילן, יבש המעיין ונקצץ האילן אינו מנכה לו מחכירו. אם אמר לו: השכר לי בית שלחין זו או שדה בית האילן זו, יבש המעיין ונקצץ האילן מנכה לו מחכירו:

גמרא א"ר יצחק בשיבש כל המעיין, ברם אין הוה עמוק תרתין קומין, ואיתעביד שלשה קומין עמוק. יכלין מימר ליה לעי ביה והוא סגי:

נקצץ האילן. א"ר יצחק בשנקצץ כל האילן, אבל אם נשתייר בו ממטע עשרה לבית סאה. יכיל מימר ליה בקדמיתא הוו דחשין דחוקין = דחוסין ולא הוו עבדין סגין. ברם כדון הינון דלילין מפוזרין ועבדין סגין:

הלכה ג משנה המקבל שדה מחבירו אם משזכה בה הבירה, שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו. שהוא כותב לו: אם אוביר ולא אעביד אישלם במיטבא:

גמרא א"ר יצחק הדא אמרה המבטל כיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת. המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו. המבטל ספינתו וחנותו מהו?

הלכה ד משנה המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש, אמר לו מה איכפת לך הואיל ואני נותן לך חכורך! אין שומעין לו. שהוא אומר למחר את יוצא ממנה והיא מעלה לפניי עשבים

המקבל שדה מחבירו ולא עשת, אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב להיטפל בה. א"ר יהודה מה קיצבה כרי?! אלא אם יש בה כדי נפילה:

גמרא כמה כדי להעמיד בה כרי? ר' יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: ובלבד כדי שיעמיד הרחת. ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה והוא שיהא בית מכנס שלה מלמעלה. ואפ"ה יכול הכרי להעמיד הרחת שלא יפול..אז יש חטים מספיק וחייב לטפל בו

ר' יהושע בן לוי אמר חוץ מיציאותיו של זה.אריס ר' יוסי בן חנינה אומר חוץ מיציאותיו של זה ושל זה. אריס ובעה"ב—צריך להיות שיעור הנ"ל אחר ניכוי היציאות

א"ר אבהו כדי ניפלה-- כדי הזרע הנופל בה:

הלכה ה משנה המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה, אם מכת מדינה היא, מנכה לו מחכירו, ואם אינו מכת מדינה, אינו מנכה לו מחכירו.

ר' יהודה אומר: אם קיבלה ממנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה מחכירו:

גמרא רב הונא אמר בשנשדפה כל אותה הרוח. הוי "מכת מדינה" שמעון בר ווא בשם ר' יוחנן והוא שזורעה. דו יכיל מימר ליה: אילו הוות זרעתה הוות עבדה סגין.

הגע עצמך שהיו לו לבעה"ב שדות אחרו' ולא לקו? אלמא לתא דשוכר הוא [ולמה פטור השוכר?] יכיל מימר ליה שוכר לבעה"ב קודשא בריך הוא מגלגל

עם רשיעייא! שמא הקב"ה מאריך אף אתך [וע"כ לא השחית את שדך האחר]

היו לו ש ם שדות אחרות ולקו? והשוכר לא זרע כלום, ולריו"ח חייב השוכר יכול מימר ליה עד כא הוינא חייב בה, מיכא ולהלן לינה חייב בה! איני חייב עוד (כבר נתכפרתי)

הלכה ו משנה המקבל שדה מחבירו בעשרת כור חטים, לקת, נותן לו מתוכה. היו חיטיה יפות, לא יאמר לו הרי אני לוקח מן השוק, אלא נותן לו מתוכה:

[גמרא תוספתא דמאי פרק 6 עיין שם המקבל שדה מישראל תורם ונותן לו רבי מאיר אומר מעשר ונותן לו. ר' יהודה אומר אם נתן לו מאותה השדה ומאותו המין, תורם ונותן לו. משדה אחרת וממין אחר, מעשר ונותן לו. וחכ"א אם מאותה שדה נתן לו, בין מאותו המין בין ממין אחר תורם ונותן לו. אם משדה אחרת נתן לו בין מאותו המין בין ממין אחר מעשר ונותן לו]

הלכה ז משנה המקבל שדה מחבירו לזורעה שעורין לא יזרענה חיטין, חטים מכחישות יותר **חטין יזרענה שעורין. רשב"ג אוסר. קטנית לא יזרענה תבואה, תבואה יזרענה קטנית. רשב"ג אוסר:**

גמרא ניחא שעורין לא יזרענה חיטין. חיטין לא יזרענה שעורין? ואתייא כר' לא דלקמן, דחיישינן דילמא כבר זרעה שעורים—והו"ל שעורים אחר שעורים

במקום שאין שעורין כפליים בחיטין, אבל במקום שמעלין שעורין כפליים בחיטין זורעה שעורים:

הלכה ח משנה המקבל שדה מחבירו לשנים מועטות, לא יזרענה פשתן דמכחישות הרבה **ואין לו קורת שקמה. קיבלה ממנו לשבע שנים, שנה ראשונה זורעה פשתן. ויש לו קורת שקמה:**

גמרא תני: המקבל שדה מחבירו לזורעה חטין לא יזרענה פשתן. פשתן לא יזרענה חטין. שעורין לא יזרענה פשתן, פשתן לא יזרענה שעורין. ניחא חטין לא יזרענה פשתן, שעורין לא יזרענה פשתן. פשתן לא יזרענה חטין, פשתן לא יזרענה שעורין?! פשתן לוקה הארץ שש שנים ותימר כן! פי' ר' מנחם אחי רבי גוריון קומי ר' לא, מוטב לזורעה פשתן אחר חטים, ולא פשתן אחר פשתן או חטים אחר חטים או שעורין אחר שעורין: והיישינן שמא זרעה בעה"ב חטים/שעורים בשנה הקודמת

הלכה ט משנה המקבל שדה מחבירו שבע שנים בשבע מאות דינר אין השביעית מן המיניין. שבוע אחד בשבע מאות דינר, השביעית מן המיניין:

גמרא תני: המקבל שדה מחבירו זורעה שנה אחת ולא צימיחה, כופין אותו לזורעה שנייה. שנייה ולא צימחה אין כופין אותו לזורעה שלישית. אמר ר"ל הדא דתימר בשדה שאינה בדוקה מעולם לא בדקוה אים צומחת אבל בשדה שהיא בדוקה, כופין אותו וזורעה שלישית:

הלכה י משנה שכיר יום גובה כל הלילה, ושכיר לילה גובה כל היום. ושכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום. עייןברייתא **שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע, יצא ביום- גובה כל היום, יצא בלילה- גובה כל הלילה וכל היום:**

גמרא שכיר יום גובה כל הלילה..שמואל אמר: למחר עובר עליו משום ביומו תתן שכרו. מלבד "לא תלין.."

דתניא: שכיר שעות דיום - גובה כל היום, שכיר שעות דלילה - גובה כל הלילה, דברי רבי יהודה....מכאן אמרו: כל הכובש שכר שכיר עובר בחמשה שמות הללו, ועשה: משום בל תעשק את

רעך, ומשום בל תגזל, ומשום בל תעשק שכיר עני, ומשום בל תלין, ומשום ביומו תתן שכרו, ומשום לא תבא עליו השמש.

ר' דוסא אומר וכו' יום אחד הוא, ותמר עובר עליו כל השמות?! אין בגלל מקיימא קראי, תיפתר בשכיר שעות יום ולילה. ותני כן: שכיר שעות ביום, גובה כל היום. בלילה, גובה כל הלילה. וכגון ששכרו למקצת שעות יום ולמקצת שעות לילה ולא נתן שכירות של עבודת יום, ועבודת לילה, שייך כל שמות הללו

הלכה יא משנה אחד שכר האדם ואחד שכר הבהמה ואחד שכר הכלים יש בו משום ביומו תתן שכרו, ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר. אימתי? בזמן שתבעו. לא תבעו אינו עובר עליו. המחהו אצל החנווני או אצל שולחני, אינו עובר עליו.

השכיר, נשבע בזמנו ונוטל. עיבר זמנו אינו נשבע ונוטל. ואם יש עדים שתבעו, הרי זה נשבע ונוטל.

גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו, ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר:

גמרא כתיב לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחיך- אילו ישראל. מגרך- זה גר צדק. בארצך- לרבות הבהמה והעבדים. בשעריך- לרבות המטלטלין. תני: יכול המחהו אצל חנווני או אצל שולחני יהא עובר עליו? ת"ל אתך. אינו עובר עליו, אבל עוברין הן עליו.

אימתי בזמן שלא התנה מעיקרא שיאחר התשלומין, אבל התנה עמו, אף הן אין עוברין.

השכיר בזמנו נשבע ונוטל. ריש לקיש אמר בשאמר לו נתתי אבל אם א"ל אתן, ולמחר אמר לו נתתי, הרי זה נאמן מגו דא"ב אמר פרעתיך עכשיו ר' יוסי בן חנינה אומר: אפילו למחר אמר לו נתתי, אינו נאמן.

כתיב לא תעשוק את רעך- פרט לגר תושב:

הלכה יב משנה המלוה את חבירו, לא ימשכננו אלא בבית דין. לא יכנס לביתו ויטול את משכונו, שנאמר בחוץ תעמוד וגו'.

היו לו שני כלים נוטל אחד ומחזיר אחד ומפרש... **מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום, ואם מת אינו מחזיר ליורשיו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום, ומשלשים יום ולהלן, מוכרן בבית דין:**

גמרא כתיב בנזקין שיהא גובה בעידית שנא' מיטב שדהו וגו' וכתיב במלוה שיהא גובה בבינונית שנאמר והאיש אשר אתה נושה בו וגו' למדו קרקעות מן המשכונות. דבע"ח גובה רק בינונית ודכוותה ילמדו משכונות מקרקעות. דמזיק גובה משכון ע י ד י ת [=כגביית קרקע כך גביית מטלטלי]

פירשו רבי סימאי מנ"ל מה"ת דבע"ח דינו בבינונית? דבר תורה שיהא ש ל יח בית דין נכנס וגובה בבינונית. שאם יכנס המלווה הרי הוא מוציא היפה. ואם יכנס הלווה מוציא הרע. אלא שליח בית דין נכנס וגובה בבינונית. תני רבי ישמעאל: דבר תורה שיהא הל ו וה נכנס שנאמר והאיש אשר אתה נושה בו וגו'.

א"ר לא: תניי תמן: חבול- בבית דין שלא בבית דין מניין? שיש חיוב השבת עבוט ת"ל אם חבול תחבול. מישכנו שלא ברשות עובר על כל שם ושם שיש לו. א"ר לא [מפרש התוספתא] ה ו א גרם לעצמו על כל שם ושם שיש לו. (על לאוו דלא תבא דבבי"ד אינו עובר

מישכנו, וחזר ונתן לו, מידת הדין בידו שיהא גובה מנכסין משועבדין. דמהניא האי חזרה שיכול לגבות מ כ ל נכסי --אף ממשעבדי ואם מחזיר לו, לאי זה דבר הוא ממשכנו? פירש רבי, שמא תבוא

שמטה וישמיט, או שמא ימות הלה ונמצאו המטלטלין ביד היורשין.

תני: חובל כסות יום בלילה, וכסות לילה ביום. מחזיר כסות יום ביום, וכסות לילה בלילה. כר וסדין שדרכן לכסות בלילה חובלן ביום ומחזירן בלילה. קורדום ומחרישה שדרכן לעשות בהן מלאכה ביום, חובלן בלילה ומחזירן ביום.

[בשכיר איירי א"ר לא: זימנין דתיפתר ההן קרא לא תבא עליו השמש- לא תדנח תזרח עלוי שמשא. וזימנין דתיפתר לה לא תטמעי תשקע עילוי שמשא תפרש קרא בתרי אנפי..]

כתיב השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש- עם מעלי מיד ששקעה החמה שמשא. עד בוא השמש תשיבנו לו עד מטמעי שמשא =צאה"כ

הלכה יג משנה אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה, שנאמר לא תחבול בגד אלמנה

החובל את הריחים עובר בלא תעשה. וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבל ריחים ורכב. ולא ריחים ורכב בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש. שנאמר כי נפש הוא חובל:

גמרא תני: אלמנה בין ענייה בין עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר לא תחבל בגד אלמנה אחד ענייה ואחד עשירה דברי ר"מ. רבי יהודה אומר: ענייה אין ממשכנין אותה כל עיקר, עשירה ממשכנין אותה ואינו מחזיר, שמתוך שבא אצלה משיאה שם רע.

החובל זוג של ספרין עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. חבל אחד מהן אינו עובר אלא על אחד מהן. הממשכן צמד פרות עובר על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. מישכן אחד מהם אינו עובר אלא על אחד מהן בלבד:

מסכת בבא מציעא פרק י

הלכה א משנה הבית והעלייה של שנים שנפלו, שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר

רואין אלו אבנים ראויות להשתבר. היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו, נוטלן ועולות לו מן החשבון:

גמרא תני: נכמר כתנור כשצורת האבנים שנפלו, "מתכווצים" לצד מעלה [כמו תנור שמתקצר למעלה] התחתונות ראויות לישבר. נפל לחוץ, העליונות ראויות לישבר.

היה האחד מכיר מקצת אבניו, נוטלן ועולות לו מן החשבון. א"ר הושעיה זאת אומרת ששולטת היד מצד אחד. ברי ושמא ברי עדיף

[תמן תנינן דמאי פרק 7 עיין פירושנו שם מאה טבל ק' חולין, נוטל ק' ואחת. ק' טבל וק' מעשר, נוטל מאה ואחת. [א"ר יוסי אם אומר את נוטל מאה, אני אומר כל חולין עלו בידו, ונמצאו אילו בטיבלן. אלא נוטל מאה ואחת כדי להפריש תרומה ותרומת מעשר מן הטבל]]

אילין תקועייא "יסודות הבית" על מי לבנותן? רבי זעירא אמר: ארעיה התחתון—דזקוק הוא להטעין העליון זקיק את מטעינני. רבי לא אמר: עילאי. בנאי אמרין: תרויהון אילין יסודייא. ודא מסייעה למאי דאמר בנאי: היתה חצירו למעלה מחצר חבירו, לא יאמר לו הריני מייסד עמך כותל חצירי ועולה, אלא מייסד עמו מלמטה ועולה. [היתה חצירו על גבי שיחין או על גבי מערות אינו נזקק לו כלוםדל"ש היזק ראייה מחצר למערה]

א"ר יוסי בי רבי בון תיפתר ברייתא דלעיל כגון אילין דרייא דבית שאן, דלא יכיל עילייא באני, עד דבני ארעייא [לפי שעפרן תיחוח]

הלכה ב משנה הבית והעלייה של שנים, נפחתה העלייה ואין בעל הבית רוצה לתקן, הרי בעל העלייה יורד ודר למטה, עד שיתקן לו את העליונה. חייב התחתון לתקן תקרה ומעזיבה כדי שידרוס עליו העליון

רבי יוסי אומר: התחתון נותן את התקרה, והעליון את המעזיבה:

גמרא תני נפחת מקום התנור, יורד למטה. מקום הכירה, יורד למטה. אלא דו א"ל: עביד לך סולם דלא תיהוי עליל ונפיק גו ביתי. עשה לך סולם לרדת

ר' יוסי אומר תחתון נותן את התקרה, ועליון נותן את המעזיבה. רבי יוסטא בשם ר"ל: התחתון נותן תקרה ולווחים. ועליון נותן המעזיבה. באיזה מעזיבה? ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר מעזיבה עבה. ר' אבהו בשם ר' לעזר מעזיבה בינונית. לא אמרו אלא להדיח את הכוסות, ברם אין הוה בעי משזגא מאנין רוחץ בגדים אוף ר' אבהו בשם ר' לעזר מודי במעזיבה עבה.

הורי ר' חנינה לאילין ציפוראי, שיהו שניהן נותנין את התקרה ואת הלווחין. דאינון זקוקין מיסק חמריהון תמן, ומיסק פיריהון תמן: מעלים החמורים והתבואה על הגג, וצריכים תקרה חזקה [עיין שה"שר ה]

הלכה ג משנה הבית והעליה של שנים שנפלו, אמר בעל העלייה לבעל הבית לבנות והוא אינו רוצה, הרי בעל העלייה בונה את הבית ויושב בתוכו עד שיתן לו יציאותיו. ר' יהודה אומר: אף זה דר לתוך של חבירו צריך להעלות לו שכר! אלא בעל העלייה בונה את הבית ואת העלייה, ומקרה את העליה, ויושב בבית עד שיתן לו יציאותיו:

גמרא אלא, בעל הבית מבקש לבנות ובעל העלייה אינו רוצה מהו, שיאמרו לו גופינו? סתום אותי (שאהא מכוסה מלמעלה)

נשמעינה מהדא: היתה חורבתו סמוכה לחורבת חבירו, עמד הלה ובנאה בלא רשותו הרי זה מחשב יציאותיו כשער שבנה ויתן לו את כל יציאותיו. הדא אמרה שאומר לו גופינו מן הצד. כשם שאומר לו גופינו מן הצד כך אומר לו גופינו מלמעלן:

הלכה ד משנה וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע, וגינת אחר על גביו ונפחת, הרי בעל הגינה יורד וזורע למטן עד שיעשה לבית בדו כיפין.

הכותל והאילן שנפלו לרשות הרבים והזיקו, פטורין מלשלם. נתנו לו זמן לסתור את הכותל ולקוץ את האילן ונפלו, בתוך הזמן- פטור, לאחר הזמן- חייב:

גמרא א"ר לעזר מעשה בדלית אחת שהיתה מודלה על פרסיקו של חבירו ונפשח הפרסק. ובא מעשה לפני ר' חייה הגדול ואמר לו צא והעמד לו פרסק. א"ל ר' יוחנן ולא מתני' היא?! וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינת אחר על גביו ונפחת.

שמענו שבעל הגינה יורד וזורע למטה, שמענו שכופין?! והתני ר' חייה כופין. נימר ולא פליגי, מאן דמר כופין שהוא שם, ומאן דמר אין כופין, בשאין עומד שם.

נתנו לו זמן לקוץ. כמה הוא זמן? ר' הושעיה אמר שלשים יום:

הלכה ה משנה מי שהיה כותלו סמוך לגינת חבירו ונפל, אמר לו: פנה את אבניך! אמר לו: הגיעוך! אין שומעין לו. משקיבל עליו, אמר לו: הילך את יציאותיך, ואני נוטל את שלי, אין שומעין לו.

השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש, אמר לו: תן לי שכרי! אמר לו: טול ממה שעשיתה בשכרך! אין שומעין לו. משקיבל עליו, אמר לו: הילך את שכרך, ואני נוטל את שלי, אין שומעין לו.

המוציא זבלו לרשות הרבים, המוציא מוציא והמזבל מזבל. חייב לעשותו תיכף ולא להשהותו ברה"ר
אין שורין טיט בר"ה ואין לובנין לבינים. וגובלין טיט בר"ה אבל לא לבינים

הבונה בר"ה והמביא אבנים, המביא מביא והבונה בונה. ואם הזיק משלם מה שהזיק. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום:

גמרא תני: פורק אדם זבלו בפתח חצירו בר"ה לפנותו מיד, אבל לשהותו אסור, בא אחר והוזק, הרי זה חייב. ר' יודה אומר: בשעת הזבלים, פורק אדם זבלו בפתח חצירו ברשות הרבים כדי שיתפרך ברגלי אדם ובהמה שלשים יום, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

פורק אדם עפרו בפתח חצירו ברשות הרבים לשרותו ולהעלותו על גבי דימוס מיד, לשהותו, אסור. בא אחר והוזק בו חייב. לא יהא גובל בצד זה ובונה בצד זה, אלא במקום שבונהו. פורק אדם אבניו בפתח חצירו ברשות הרבים לפנותן מיד, לשהותן אסור. בא אחר והוזק בהן, חייב.

מסר החוצב לגמל, הגמל חייב, אים הוזק בה אדם גמל לסתת, הסתת חייב, סתת לסבל הסבל חייב. [מסרן הגמל לסתת, והוזק בין באבן ובין בסיתות בחוד הסיתות הסתת חייב. סתת לסבל והוזק בסיתות, הסתת חייב, באבן, הסבל חייב] העלה על גבי דימוס והיה מפקפק בה ונפלה, האדרכל חייב. עלתה בדימוס, וישבה, ונפלה, פטור:

הלכה ו משנה שתי גנות זו על גבי זו והירק בנתיים, ר' מאיר אומר: של עליון. ר' יהודה אומר: של תחתון.

א"ר מאיר: ומה אם ירצה העליון ליטול את עפרו אין כאן ירק! א"ר יהודה: ומה אם ירצה התחתון למלאות גינתו עפר אין כאן ירק! א"ר מאיר וכי מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה מניין ירק זה חי? משל עליון!

ר' שמעון אומר: כל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול הרי הוא שלו, והשאר של תחתון:

גמרא מה יעשו? כר"מ או כר"י אפרים בשם ריש לקיש אמר: יחלוקו

לשיטת ר"ש..דבית ר' ינאי אמרי עד עשרה טפחים. ר' יוחנן אמר בשם ר' ינאי ובלבד שלא יאנס

כותל שבין שתי חצירות ונפרץ. רב ושמואל, חד אמר מחצה לזה ומחצה לזה. וחד אמר כולו לזה וכולו לזה. מה מפקה מביניהון? מצא מציאה. מאן דמר מחצה לזה ומחצה לזה, מחציו והילך לזה, ומחציו והילך לזה. ומאן דמר כולו לזה וכולו לזה, המוציא זכה: נגמר בס"ד עש"ק בא ה שבט תשפו ואחל בס"ד ב"ב